

ƠN CHA NGHIÀ MẸ

NGUYỄN TÁC GIẢ

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA - VĂN NGHỆ TP HCM

NHIỀU TÁC GIẢ

ƠN CHA NGHĨA MẸ

“ ƠN CHA NGHĨA MẸ ”

Được xuất bản theo hợp đồng trao quyền sử dụng tác phẩm giữa

Tủ sách Tuổi Trẻ và công ty Sách Phương Nam

Mọi sao chép, trích dẫn phải có sự đồng ý bằng văn bản của Công ty Sách Phương Nam

Lời Tựa

Ebook miễn phí tại : www.Sachvui.Com

Quy luật tự nhiên từ xưa đến nay là “nước mắt chảy xuôi”. Cho nên dễ dàng thừa nhận tình yêu thương mà cha mẹ dành cho con cái bao giờ cũng tràn đầy và vô điều kiện.

Tác phẩm viết về đáng sinh thành thật sự không kể xiết. Nhưng những lời ngợi ca công ơn mẹ cha sẽ không bao giờ là thừa, giống như tình thương yêu bất tận giữa cha mẹ và con cái sẽ mãi mãi không có giới hạn về không gian và thời gian. Gợi gọn trong hơn trăm trang là chất lọc từ các tản văn xúc động về cha mẹ từ mục “Tri ân” trên tập san *Áo Trắng* và một số bài viết vào chung khảo từ cuộc thi “Góc nhà bình yên” trên báo *Tuổi Trẻ*.

Đến với tập sách mỏng manh, đơn sơ này, bạn sẽ bắt gặp nhiều câu chuyện sống động, đẹp vô ngần. Bút lực có thể không sắc sảo, giọng văn có thể chưa trau chuốt nhưng lực hút của nó lại nằm ở chính sự chân thành.

Một điểm nhấn đáng chú ý là hầu như các cây viết không chuyên này đều xuất thân từ một làng quê nghèo khó nào đó. Cha mẹ nhin ăn nhin mặc, giành lấy sự khó nhọc về phía mình, chỉ mong con cái được hưởng trọn sự đủ đầy về vật chất. Cha mẹ còn là điểm tựa tinh thần, là ý chí tự lập, giúp con nuôi dưỡng hoài bão và ước mơ tươi sáng cho tương lai.

Mỗi câu chuyện đều đọng đầy cảm xúc khó tả. Nào nỗi nhớ mẹ mỗi khi mùa bông so đũa về hay những ngày trời mưa lâm thâm tháng Ba. Rồi chiếc áo bông ấm áp của cha nhường cho con trai vào ngày mùa đông rét mướt. Hoặc trải nghiệm khó phai mờ trong những chuyến đi soi ếch đêm cùng cha.

Công cha, nghĩa mẹ như suối nguồn, tựa non cao. Quan tâm, yêu thương con cái, thậm chí cả một đời vất vả, nặng nhọc, hi sinh tất cả vì con. Nhưng các bậc sinh thành chỉ có một mong ước giản dị là con cái sẽ nên người và thành công. Và phải chăng đó chính là cách đền đáp công ơn sinh thành dưỡng dục cho mẹ cha một cách có ý nghĩa nhất.

Vu Lan là một dịp lễ lớn ở các quốc gia theo truyền thống phương Đông, là dịp để con cái tỏ lòng hiếu thảo. Mấy năm nay lại du nhập thêm các ngày lễ của phương Tây với Ngày của Mẹ, Ngày của Cha. Dẫu vậy suy cho cùng, dù cha mẹ không trông mong con cái báo hiếu nhưng “uống nước nhớ nguồn” lẽ đương nhiên là tập tục tốt đẹp và không nhất thiết chỉ vài ngày lễ mới thể hiện, mà một năm với 365 ngày cũng đều có thể xem là ngày báo hiếu. Nếu đồng tình với suy nghĩ này, ắt hẳn độc giả cũng sẽ mở lòng đón nhận những câu chuyện thấm đẫm tính nhân văn tuy bình dị mà cao cả trong tập sách này.

TỦ SÁCH TUỔI TRẺ 2013

Khi Ba Mẹ Không Còn Trẻ

Con sinh ra muộn màng vào lúc mẹ bước sang cái tuổi ngoài 40. Có lẽ vì vậy mà từ khi lớn lên giữa con và ba mẹ có một khoảng chênh khá lớn về tuổi tác.

Bạn bè con, có đưa đến chơi chào ba mẹ bằng ông - bà, đưa rụt rè hơn thì xưng: bác - cháu. Còn con, hễ mỗi lần đến chơi nhà chúng nó, ra về quen miệng thưa: Anh - chị... cháu về! Mà thật, tuổi của ba mẹ tụi bạn... chỉ ngang bằng tuổi chị Hai của con!

Có lẽ vì thế mà rất hiếm khi nào con về nhà tí tê kể chuyện trường lớp, chuyện bạn bè cho ba mẹ nghe. Có chăng cũng chỉ là mấy lời qua loa cho có, nào là: Con phải đóng học phí, xin tiền đi sinh nhật bạn bè... Thế giới của con khác hẳn hoàn toàn với cái thế giới cũ kỹ của ba mẹ.

Tuổi hai mươi, con bay bổng với những ước mơ, những lý tưởng, có khi là những ảo vọng, ảo tưởng của thế hệ 8X@. Ba mẹ bây giờ bỗng xa dần, thực tế hơn và không còn cái lãng mạn nữa. Đôi khi, thấy trần trụi và khô cứng như chính cái tuổi già đang cận kề trước mặt. Chẳng biết tự bao giờ con đã bỏ mất thói quen bám đuôi theo chân ba hay vúi kè kè vào nách mẹ mỗi dạo bước chân ra khỏi nhà. Lẽ dĩ nhiên, ba mẹ dù tinh tế để nhận ra điều đó và không khỏi chạnh lòng thấy ngậm ngùi: Tuổi tác!

Có lần, ba thỏ thẻ bên con: “Ba mẹ không cho con được hết mọi thứ nhưng có những thứ không ai cho con được ngoài ba và mẹ”. Bất chợt, con chựng lòng nghĩ ngợi, nhìn lại một cách sống! Rồi con đi học xa nhà, xa ba mẹ - với bao nhiêu đứa trẻ thơ khác, điều này không dễ dàng tí nào, còn riêng con: Chẳng có hề nao núng!

Xa ba mẹ rồi, con mới càng thấm thía: Tuổi trẻ người ta nuôi con cái dễ hơn gấp nghìn lần... tuổi già lo cho con! Riêng chuyện tiền nong đều đặn hàng tháng đã là một vấn đề không hề đơn giản. Ba làm việc miệt mài hơn... chống đỡ với sức già, gánh hàng rong của mẹ thêm nặng trĩu đôi vai trần. Đêm đến, mẹ xoa bóp chân ba rồi ba làm lại cho mẹ đỡ nhức... mai còn đi tiếp!

Một chiều, con về thăm nhà, nhìn ba rồi nhìn mẹ. Hai gương mặt của một người đàn ông và một người đàn bà rõ là khác nhau nhưng lại gặp nhau ở mái đầu tóc hoa râm và những nếp nhăn xuất hiện ngày càng dày trên vầng trán, đuôi mắt... vẫn mỉm cười, hiền lành: “Ba mẹ khỏe cả, con yên tâm lo mà học cho tốt!”... Nước mắt đầm mi, khẽ gạt chút tui hờn len lỏi, nghẹn lòng con thấu hiểu lời nói của ba năm xưa.

Ngậm ngùi con vỡ lẽ: Khi ba mẹ già, con trẻ... và cuộc sống! Con thêm yêu ba mẹ không chỉ là đáng sinh thành, dưỡng dục, mà kính trọng vì tuổi tác, vì kinh nghiệm, vì người nuôi dạy con chưa bao giờ biết mệt mỏi và chịu đầu hàng với tuổi tác.

Chút dụi dàng và từ tốn toát lên từ cái nhìn chứa đầy yêu thương, ba mẹ đã mang đến một hành trang vào đời mà con biết rằng không dễ gì mình có được!

Ba mẹ của con - là cả một khúc vọng!

Mẹ Và Tháng Ba

Ngày xưa, tháng Ba của mẹ là những ngày mưa thâm, chiếc áo nâu mực dần, là những con rét cuối mùa lúa buốt dọc cả sống lưng. Ngày xưa, tháng Ba, con như con chim sổ lồng bay lượn, mẹ lồm khộm bón phân, làm cỏ chờ cây lúa ra bông. Ngày xưa, tháng Ba, con chui vào chăn ngủ vùi vào những ngày chủ nhật, mẹ lội xuống đồng cắt cỏ bán làng bên...

Năm năm trời rời quê, xa mẹ. Mỗi chuyến xe Tết con vội về rồi lại vội đi ngay. Đó là những ngày vui, có bao giờ con nhớ nổi. Đã bao nhiêu ngày mưa xối rất mật, nắng cháy bỏng da con không ở bên mẹ, không còn lẽo đẽo chạy theo mẹ ra đồng chang nắng. Có những hôm, bàn chân con tứa máu, bố đánh con, mẹ lại chịu đòn thay trong lúc bàn chân mẹ vết xù xì, chai sạm đã ăn lên tận gấu quần. Bàn chân đã chạy qua bao nhiêu mùa lúa, những vết sần sùi như thách thức thời gian, chứa đựng bao nhọc nhằn.

Xa mẹ, xa những nỗi âu lo, nhọc nhằn. Có những đêm gác trọ con nằm queo như con cún hay nằm ở xó giường ngày xưa. Cuộc sống hiện đại, những người bạn bên con vật vã cùng bao bản nhạc nghe rồi quên ngay, họ sung sướng với những hẹn hò có khi rạn vỡ. Con bập bõm tập làm mấy câu thơ mà đựng vào đầu cũng chỉ thấy nước mắt mẹ rơi theo lời ru những ngày bố vắng nhà, anh Hai gặp nạn.

Rồi, khi con phố bình yên, gác trọ say sưa với những giấc ngủ nồng, con lại giật mình mộng mị khi nghe tiếng xạc xào của máy cò lao công, tiếng kẻo kẹt quang gánh của mấy chị đồng nát. Chính tiếng kẻo kẹt ập ùa vào giấc mơ con như sự luyến nuôi, bồn chồn, thao thức. Cũng từ đôi quang gánh, mẹ nuôi lớn các con bằng những gánh cò, gánh củi. Những gánh cò phải xước rách bàn tay mẹ để cắt về. Khi con gà trống gáy đến hồi thứ ba, mẹ lại thếch thác mang ra chợ huyện, cái phiên chợ cũng nghèo và gầy xơ xác. Nhưng, con chẳng quên đâu, mình mẹ thôi, ngồi bán cò.

Giờ, mỗi sáng mai con thấy mình lớn hơn, được đi trên bao con đường nguy nga mẹ chưa bao giờ bước tới. Nhưng, thỉnh thoảng trên những đoạn đường con đi có hình ảnh những con trâu gặm cỏ. Chính những gánh cò mẹ nuôi lớn các con qua bao ngày chạt vật. Vậy mà, mỗi lần sai con còn cãi mẹ, bỏ cơm. Mẹ có biết đâu con xuống bếp ngồi ăn vụng nhiều hơn. Mà sao, chẳng bao giờ mẹ đánh khi con hư. Chỉ ngậm ngùi rồi giận hờn, chực khóc.

Giờ, không được ngày ngày ở gần bên mẹ, muốn nói với mẹ thật nhiều mà sao cứ nghe nghẹn đắng nơi cổ họng khi thấy lòng đắm lệt mỗi tháng Ba.

HÀ VĂN ĐẠO (Đà Lạt)

Con Nhớ Mãi Ngày Mưa Hôm Ấy...

Con nhớ mãi ngày mưa hôm ấy, ngày mà trời giận hờn trút mưa tầm tã, đường phố lấp xấp nước và cây bàng đối diện nhà mình nghiêng ngả trong mưa. Mẹ dắt chiếc xe đạp mini cộc cạch ra trước sân, tay chân luống cuống đi vào đi ra, kiểm tra lại bút thước, giấy tờ để con vào phòng thi. Mẹ cứ ôm con mãi vào lòng thơm hoài lên mặt con và động viên: “Cố lên con nhé!” rồi dặn dò vào phòng thi phải thế này, thế kia... Con mẹ còn dại lắm, biết gì đâu những âu lo của mẹ, nghe mẹ dặn tai này đã vội chui tọt ra tai kia. Gần đến giờ thi, mẹ cẩn thận khoác lên con chiếc áo mưa lụng thụng đến tận gót chân, che kín cả mặt chỉ chừa mỗi hai mắt, còn phần mẹ là chiếc áo mưa tiện lợi mỏng dính. Dắt xe ra đường mẹ còn cẩn thận ngoái lại nhìn xem con mẹ đã “an toàn” chưa rồi mới chờ con đi. Lúc đó trời mưa to như chưa bao giờ mưa thế...

Con nhớ mãi ngày mưa hôm ấy... và dáng mẹ gầy dần chân trên bàn đạp vội vã đưa con đi. Mẹ con đâu có khỏe mạnh gì, mà sao nước ở đâu lại đổ xuống nhiều và mạnh thế! Từng hạt mưa lộp độp rơi, chiếc áo mưa tiện lợi nhanh chóng sũng ướt, mũ mẹ đội bị gió thổi bật xuống lưng... ngược gió, mẹ rướn người về phía trước... Hai mẹ con mình sao bé nhỏ đến thế trên con đường vắng, trong cơn mưa tầm tã! Mẹ không biết phải không, lúc đó con của mẹ đã khóc, con khóc vì thương mẹ mà môi cắn chặt, cố nén tiếng nức nở bởi nếu biết được mẹ sẽ lo lắng xiết bao. Con chợt nhận ra bấy lâu mình đã quá vô tâm, cứ mãi vô lo vô nghĩ mà ăn học, mà đòi hỏi, thậm chí nhiều lúc con giận dỗi vùng vằng vì những yêu cầu không được đáp ứng. Yêu và thương mẹ, yêu và thương gia đình mà không hiểu hết những toan lo của mẹ trong những ngày nhà mình còn khổ, khi công việc của bố rất đổi bấp bênh. Ngày mưa hôm ấy, con thấy mình vụt lớn...

Con nhớ mãi ngày mưa hôm ấy, khi mẹ ngồi đợi con ngoài cổng trường thi, vẫn chiếc áo mưa nilông mỏng dính và trời không bớt mưa chút nào. Mỗi khi bước vào một kỳ thi nào đó, con lại ngóng về phía cổng trường, như tìm thức, thất tim nhớ lại hình ảnh mẹ gầy ngồi bên lề đường, tay bóp đôi chân mỏi nhừ vì đạp xe trong mưa và những ngón chân bị nước ăn mà mãi lâu sau mới khỏi. Mẹ luôn ở bên con trong những dấu mốc quan trọng, những kỳ thi quan trọng: thi tốt nghiệp, thậm chí là thi hội khỏe Phù Đổng và vô vàn những cuộc thi văn hóa văn nghệ khác... Con biết gia đình mình, bố và anh yêu con nhiều lắm, nhưng tình yêu của mẹ có sự ấm áp lạ kỳ, như “nguồn điện” ấy, giúp “bóng đèn” con luôn sáng. Người ta vẫn bảo nước mắt chảy xuôi, mẹ yêu con bằng tình yêu căng tràn đến nỗi nói lời yêu là sự thừa thãi. Còn con, nước mắt chảy ngược... yêu mẹ biết thế nào cho trọn vẹn từ “yêu”!

HÀ NGUYỄN (Huế)

Mùa Bông So Đũa Nhớ Mẹ

Chiều mùa đông. Thành phố đã lên đèn. Những cơn gió lạnh thổi làm tê công cả người. Chợt nó nhìn sang bên kia góc công viên. Một bà lão gầy gò, ngồi trên tấm bạt nhỏ, bán lật vật mấy khúc mía, dăm trái chanh, trái cam... Ngoài đường, dòng người và xe vẫn tấp nập, hối hả đua nhau chạy nhanh về các hướng. Mặc cho những làn gió tê buốt, bà lão vẫn ngồi bán hàng. Nó bỗng cảm thấy lòng mình xao xuyến, xôn xang... Trông bóng dáng bà lão, nó chợt thấy bóng dáng của mẹ nó.

Mẹ nó cũng trạc tuổi bà lão ấy, cũng gầy gò, khắc khổ. Nhưng khuôn mặt mẹ nó rất phúc hậu, những nốt đồi mồi bao lấy làn da đen sạm vì mưa nắng. Mẹ rất thương yêu anh em nó. Riêng nó là đứa con ốm yếu nhất nhà nên được mẹ thương nhất.

Nhà nó rất nghèo, đông anh em, lại không có đất canh tác. Ba nó đã đi xa khi nó ra đời vừa tròn 5 tháng. Cả nhà chỉ trông vào gánh rau tập tàng của mẹ. Mỗi ngày, sau khi nấu bữa cơm sáng cho anh em nó xong, mẹ nó quay gánh rau ra chợ khi trời vẫn còn lờ mờ. Dù những lúc mưa gió hay bệnh tật, mẹ nó vẫn không bỏ một buổi chợ nào. Mỗi lần đi chợ về, mẹ mua cho anh em nó vài củ khoai lang, dăm trái bắp... Nhìn đàn con háu đói ăn, mẹ nó mỉm cười hạnh phúc.

Anh em nó cùng lớn lên bên dòng sông nhỏ, có hàng dừa soi bóng và hàng so đũa cao vút. Mỗi năm gió bắc thổi xào xạc cũng là mùa so đũa nở bông trắng xóa và e ấp nhụy vàng. Mẹ thường dẫn anh em nó ra đồng hái bông so đũa về bán. Mẹ nó vác một cây sào to và dài, còn nó xách một cái rổ đi theo sau lưng. Đến hàng cây so đũa, mẹ nhanh nhẹn dùng sào, khéo léo “chọc” những bông hoa so đũa trắng muốt. Anh em nó trầm trồ nhìn những chùm bông to, rồi phụ mẹ nhặt từng bông, giữ sạch kiếng và đặt hoa vào rổ. Nó nhớ có lần đòi mẹ cho leo lên cây, hái bông cho dễ. Mẹ nó bảo: “Trèo lên cây rất nguy hiểm, so đũa giòn lắm. Mình cứ dùng sào hái bông là được rồi. Hãy bằng lòng với những thứ mình có, con à...”. Nói xong, mẹ nó vẫn thoăn thoắt dùng sào chọc từng bông so đũa rơi xuống khỏi cây. Dưới ráng chiều vàng vọt, nó thấy bóng mẹ nó cao lớn lồng lộng.

Nó nhớ hoài món canh chua bông so đũa nấu với cá linh của mẹ, một món ăn rất ngon. Anh em nó từng tự hào về bàn tay của mẹ và ví von đó là bàn tay của bà tiên.

Rồi theo năm tháng, anh em nó lần lượt vào đại học, sống xa nhà. Không còn lẽo đẽo theo mẹ ra đồng hái bông so đũa nữa. Mỗi khi đông về, nó thường ra chợ tìm mua bông so đũa trắng nhưng tìm mãi mà vẫn không thấy. Nó thèm được nhìn một bông so đũa thôi nhưng sao khó quá! Bởi cánh hoa trắng muốt ấy có hình ảnh của mẹ và tuổi thơ của anh em nó...

VINH SON (Tiền Giang)

Cái Ngạch Cửa

Đã mấy mươi năm xa rồi, vậy mà thỉnh thoảng trong những giấc mơ, tôi vẫn thấy mình đang sống trong căn nhà cũ, chụp chòm hình ảnh thân yêu của ba má, anh em với bao kỷ niệm suốt một thời trẻ dại.

Nhà tôi mái ngói, vách ván với những cột nhà to, nền bằng đất nện, đặc biệt có ngạch cửa bằng gỗ cao cao gác trên hai chân cột bằng đá tảng hình vuông. Là tiệm tạp hóa nên giàn cửa nhà tôi rất rộng, chiếm gần hết bề ngang căn nhà.

Mỗi sáng ba mở cửa - là mấy tấm ván dài - xếp gọn vào một góc, ngạch cửa lại là chỗ ngồi lý tưởng không chỉ với lũ trẻ chúng tôi mà ngay cả hàng xóm như bác Hai, cô Tư đến chơi vẫn cứ thích ngồi lên ngạch cửa. Trên ngạch cửa má tôi hay ngồi tựa lưng vào cột nhà cho em bé bú, tôi và mấy đứa em khác tranh thủ sà vào giành nhau mân vú má...

Những buổi trưa, tôi ngồi trên ngạch cửa nhổ tóc sâu cho má, vừa nhổ vừa đếm rạch ròi từng cọng để tính tiền công. Rồi má ngồi bên ngạch cửa, tôi nằm gối đầu trên đùi má để má lấy ráy tai, xoay trần cho má gỡ gãi lưng, nạo sảy. Chị em tôi đứa ngồi bệt dưới nền, đứa ngồi trên ngạch cửa chải tóc, bắt chíp cho nhau. Má đi chợ, tôi hay ngồi trên ngạch cửa đợi má về. Chờ lâu sốt ruột, thỉnh thoảng tôi chạy ra ngoài cổng, mắt nhìn hút về cuối đường làng, không thấy chiếc xe ngựa quen thuộc của ông Năm, thất vọng quay vào, xuôi xi ngồi chờ trên ngạch cửa.

Má tôi mất sớm. Khi người ta khiêng quan tài má qua khỏi ngạch cửa, họ quay đầu quan tài lại để má chào từ biệt, tôi mới thật sự tin rằng vĩnh viễn từ nay chúng tôi không còn má nữa. Ba tôi không có thói quen ngồi trên ngạch cửa, nhưng từ ngày má mất, chiều chiều ba lại ngồi đó hút thuốc ngó mông lung, thỉnh thoảng ba thờ dài, tiếng thờ dài nào nuốt như một tiếng rên, chắc ba đang đau lòng nhớ lại những ngày đầm ấm cũ...

Cùng lũ em lít nhít đưa lên bảy, lên năm, lên ba, chiều chiều chúng tôi ngồi trên ngạch cửa nhìn lên bầu trời đầy mây đang xuống thấp. Tôi chỉ cho các em thấy những đám mây bồng bênh mang hình dáng của má. Đám mây này là má đang cắp thúng đi chợ, đây là má đang gánh hàng, đây là chiếc xe ngựa chở má, đây là má đang tắt tà trở về...

Chúng tôi lần lượt rời trường làng ra tỉnh học trung học. Quốc lộ đông đúc, xe cộ đập diu, mỗi trưa mỗi chiều cứ đến giờ tan học ba lại nhắp nhôm đứng ngồi nơi ngạch cửa chờ chúng tôi về. Tôi ham vui, nhiều bạn theo bạn đi chơi về trễ, ba không còn ngồi chờ trên ngạch cửa mà đứng hẳn chỗ đầu ngõ, mắt sáng lên khi thấy dáng tôi về.

Tôi trở thành thiếu nữ, bắt đầu ngồi mơ mộng trên ngạch cửa. Rồi tôi có người yêu, anh hay đến nhà chơi vào mỗi chủ nhật. Tôi lại ngồi trên ngạch cửa mong anh, cầm quyển sách trên tay vờ đọc mà lòng cứ run lên trong nỗi đợi chờ. Cũng ở đó tôi tần mần ngồi thêu cho anh những chiếc khăn tay, kết từng mẫu vải vụn hình lục giác bé tí thành đôi áo gối, mền bông, lòng rộn rã niềm vui khôn tả.

Rồi ba cũng mất. Tôi lấy chồng không có ánh mắt vui mừng của ba đưa tiễn, chẳng có má níu áo dặn dò, bước chân qua khỏi ngạch cửa tôi không dám quay đầu nhìn lại vì sợ mình sẽ bật khóc tui thân. Lấy chồng xa, mỗi lần giỗ Tết mới có dịp về nhà, bước qua ngạch cửa bỗng thấy mình thời bé xíu. Lại ngồi nơi ngạch cửa ríu rít với anh, ồn ào với chị, tếu táo cùng em. Mấy đứa con tôi nhìn ngạch cửa lạ lắm hỏi: Mẹ ơi, cái này là cái gì? Để đây làm gì cho vấp té? Sao nhà mình không có cái này hả mẹ?... Rồi chúng đua nhau nhảy lên nhảy xuống vui đùa, chơi chán chúng lại ngồi sà xuống ngạch cửa như một thói quen thuở nào.

Ngôi nhà cũ của chúng tôi giờ đây không còn nữa, trên nền đất này anh chị tôi đã xây lại ngôi nhà mới đẹp đẽ khang trang. Nhưng ngôi nhà cũ với cái ngạch cửa cao cao vẫn cứ đọng lại trong ký ức, sống lại trong những giấc mơ của chúng tôi như một lời nhắc nhở yêu thương...

CẨM MINH

Mùa Cha Soi Éch

Khi những cơn mưa ồ ập kéo đến cùng với sấm vang chớp giạt, mọi nhà đóng kín cửa, ngồi trong nhà nhí nhách nhai ngô rang. Nhưng bố tôi lại phải đeo đèn ác-quy, xắn cao quần, cởi trần, đeo bên hông chiếc giỏ tre để bắt đầu chuyến đi xuyên đêm trên cánh đồng ngập nước. Bố đi bắt ếch để mẹ bán lấy tiền cho mấy anh em tôi đóng học phí.

Trước lúc ra đồng bao giờ bố cũng dặn bốn mẹ con tôi:

- Mấy mẹ con ở nhà ngồi vào chỗ bố đã che nilông ấy, đừng đợi bố. Lúc về bố sẽ bắt cho vài con cò mà nướng.

Rồi bố cười, tôi nhớ mãi nụ cười hiền hậu ấy. Nụ cười như để trấn an mấy mẹ con rằng đừng lo lắng gì cả, bố sẽ chân cứng đá mềm, sáng mai cả nhà sẽ được bố đánh thức bằng mùi thơm của thịt cò dưới bếp và nụ cười được mùa ếch rạng rỡ. Nhưng mỗi lần bố ra đồng mấy mẹ con đều không ngủ.

Dù mẹ hát ru, nhưng chúng tôi chỉ giả vờ nhắm mắt, để rồi mỗi khi chớp giạt là lại mở mắt nhìn ra hun hút đồng, hun hút mưa, hun hút chớp, chỉ để tìm một ánh đèn của bố. Thi thoảng nghe thấy tiếng thờ dài nén nhẹ của mẹ là anh tôi lại hét lên:

- Kia rồi! Rõ ràng là con vừa nhìn thấy ánh đèn của bố.

Thằng em út cũng chen vào:

- Em cũng nhìn thấy, em còn thấy bố bắt được nhiều ếch ộp lắm cơ.

Mẹ bật cười, vỗ vai anh em tôi hát ru khe khẽ... Mẹ hát ru như để xoa dịu chính nỗi lo âu trong mẹ, ngoài kia mưa to lắm, sấm sét to lắm, rần rết ngày mưa cũng nhiều mà bố tôi thì đang bì bõm giữa cơn mưa vì cả nhà...

Bố không bao giờ đi soi ếch một mạch đến sáng mới về nhà, mà một đêm bố sẽ tạt qua nhà hai ba lần, nhất là những đêm sấm to ít người đi soi, bắt được nhiều ếch. Bố nhốt ếch vào bao tải, che lại cho mẹ con tôi mảnh nilông. Có khi thấy mấy con mắt vẫn còn thao láo, bố cười bảo:

- Vẫn đợi bố cơ à? Hôm nay bố bắt được rất nhiều ếch nhé, lại còn cả cái này nữa.

Bố nói và giơ ra trước mặt chúng tôi một xâu cò trắng. Mấy anh em vỗ tay ầm ĩ, vớ lấy cái mẹ che đầu chạy ngay xuống bếp, thổi lửa nướng cò... Bố nhìn mấy mẹ con, nháy mắt bảo:

- Đây là đặc sản đấy. Nhất mấy mẹ con nhé!

Rồi bố lại vội vã đeo giỏ đi về phía cánh đồng chớp giạt...

Giờ đi học giữa thành phố, mỗi lần mùa mưa đến, thấy sấm vang chớp giạt ngoài trời lại nhớ nôn nao mùa soi ếch. Trong giấc mơ, tôi vẫn đôi tìm ánh đèn soi của bố giữa cánh đồng mênh mông nước.

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

Hương Tóc Mẹ

Tuổi thơ tôi trôi qua với bao khó khăn, nhọc nhằn của mẹ - người đàn bà có đôi bàn tay chai sạn, nước da rám nắng và đôi mắt trũng sâu, quầng thâm vì thức khuya dậy sớm.

Lúc tôi lên tám tuổi, bố tôi mất vì căn bệnh ung thư quái ác. Tôi còn nhớ rất rõ tiếng khóc của mẹ khi thả từng nắm đất xuống linh cữu bố. Mẹ khóc, hai bàn tay ôm chặt vai hai chị em tôi như sợ sẽ phải mất thêm những người thân nữa. Đó là một buổi chiều tháng Bảy không có nắng, chỉ có những đám mây ùng đục trôi nhẹ trên nền trời...

Đêm hôm đó là đêm đầu tiên vắng bóng bố, ngôi nhà bỗng trở nên trống vắng. Mẹ nằm ôm hai chị em tôi vào lòng. Tôi đã ngửi thấy mùi hương đó trên mái tóc của mẹ, cái mùi lạnh lạnh của những giọt sương sớm, có cái khen khét của những cơn gió Lào cát cháy, có cả chút man mác của cơn mưa mùa hạ bất chợt những buổi chiều nhập nhoạng... Mùi hương ấy quyện vào mái tóc dài của mẹ dịu êm đến lạ, nhẹ nhàng ru tôi vào giấc ngủ đầu tiên không còn hơi ấm của bố. Tôi đã thiếp đi mà không biết rằng mẹ vẫn còn khóc...

Mấy năm sau tôi thi đỗ vào trường chuyên của tỉnh. Tôi bắt đầu cuộc sống tự lập của mình khi mới là một thằng bé mười mấy tuổi. Bao nhiêu thứ, nào thuê nhà trọ, nấu ăn, giặt giũ... những chuyện mà ở nhà tôi chưa bao giờ phải làm. Ngày tiễn tôi đi mẹ khóc rất nhiều. Tôi thấy trong ánh mắt ngân ngấn nước của mẹ có một niềm hi vọng rất lớn... Tôi học ở trường chuyên được gần một năm thì phạm phải một sai lầm lớn. Trường yêu cầu tôi làm thủ tục chuyển trường trước khi tổ chức họp hội đồng kỷ luật.

Tôi đã thật sự gục ngã trước cú sốc ấy, mọi thứ như đổ sập bên cạnh tôi. Mẹ từng tự hào về tôi, từng dặn dò tôi phải sống tốt khi không có mẹ và chị ở bên. Không biết mẹ sẽ như thế nào nếu biết được tin này. Chắc mẹ sẽ thất vọng lắm. Tôi chỉ biết khóc và đi, lảm lũi trong một buổi chiều đầy gió. Tôi thấy mình có lỗi thật nhiều với mẹ.

Trời đã nhờ nhờ tối tự lúc nào. Tôi đã đi lang thang mấy tiếng đồng hồ. Tôi quay trở về phòng mà trong lòng vẫn còn trĩu nặng. Bỗng tôi thấy hình dáng quen thuộc của mẹ đang đứng trước cửa phòng. Mẹ nhìn tôi, vẫn ánh mắt đầy triu mến ấy, vẫn đôi mắt trũng sâu, thâm quầng ấy. Tôi chạy lại ôm mẹ và khóc rất nhiều:

- Mẹ ơi, con xin lỗi.

Mẹ nhìn tôi một lúc. Mẹ cũng khóc. Mẹ cúi xuống ôm rồi vuốt nhẹ mái tóc tôi và nói:

- Mẹ đã biết chuyện rồi. Con sẽ không gục ngã vì con là con trai của mẹ.

Tôi áp má mình vào mái tóc của mẹ, lại ngửi thấy mùi hương quen thuộc ấy. Nó như bàn tay nhẹ vuốt dòng nước mắt nhòe nhoẹt trên má tôi... Tôi thấy trong đầu mình hiện về hình ảnh mẹ, những buổi sáng mùa đông, những trưa mùa hè, những tối đầm sương, ngày bố rời xa mẹ con tôi, ngày mẹ tiễn tôi đi học... Tất cả quá khứ ùa về trong tôi, ngay trong giây phút ấy, dâng trong lòng tôi niềm hối hận, tôi đã làm mẹ thất vọng.

Sau lần vấp ngã ấy tôi đã đứng dậy và bước đi tiếp. Tôi đã trở thành một người chín chắn hơn trong từng hành động để không làm mẹ buồn phiền. Đến tận bây giờ tôi vẫn không sao quên được mùi hương của mái tóc mẹ. Mỗi lần về nhà tôi lại ngồi bên mẹ ngửi mùi hương ấy, nồng hơn và ấm áp hơn, mùi của những tắt bật, khó nhọc. Mái tóc mẹ vẫn rối một đời, như đan vào nhau cho tôi những bước đi thật vững chãi giữa dòng đời đầy xô bồ này.

NGUYỄN THÁI ANH (Hà Nội)

Bố và Bát Phở Năm Xưa

Gần 20 năm về trước nhà tôi nghèo lắm, khó khăn hơn bây giờ rất nhiều. Từ một mái ấm đủ đầy ở Bắc, gia đình tôi quyết định vào Nam, không phải để lập nghiệp làm kinh tế như nhiều người thường nghĩ mà là muốn tìm một chốn bình yên nơi đất lạ. Cuộc sống run rủi thế nào mà khi đặt chân vào xứ Đồng Nai, nhà tôi gần như tay trắng.

Vào Nam tôi mới bắt đầu học lớp 1, những ngày cuộc bộ đi học trên con đường đất đỏ bụi bay mù mịt đã trở thành một kỷ niệm ấu thơ không phai. Nhà nghèo nhưng bố mẹ luôn chăm lo cho hai chị em tôi ăn học, đặt ra phần thưởng cho mỗi năm tổng kết được học sinh xuất sắc. Chẳng cao sang, chẳng thể so sánh phần thưởng đó về giá trị vật chất như người ta, nhưng hình ảnh bát phở nghi ngút khói và thơm lừng mũi lúc đó đối với tôi là hơn tất cả mọi thứ.

Cố gắng học, đua với bạn bè để giành phần thưởng của bố mẹ.

Vậy là cứ cuối mỗi học kỳ của những năm cấp I, sau buổi tổng kết của nhà trường là ngay chiều hôm ấy trên con đường đất đỏ bụi bay mù mịt, có hình ảnh một người bố chở con trên chiếc xe đạp ra khu thị trấn “trao thưởng”. Những hàng cây hai bên đường những ngày ấy đẹp lạ thường trong ánh mắt ngây thơ của đứa trẻ đang vui vì sắp nhận được phần thưởng xứng đáng với bao cố gắng học hành bấy lâu nay.

Trong quán, hai bố con nhưng chỉ có một bát phở bốc khói đặt giữa bàn. Bố đưa bát phở về phía con như một nghi thức trao phần thưởng quan trọng. Đứa trẻ năm xưa là con cặm cụi ăn, vui vẻ và vô tư, trong khi ấy bố vẫn ngồi quạt đi những giọt mồ hôi đang đổ ra trên trán con. Cứ thế những năm cấp I con luôn được đón nhận món quà đầy ý nghĩa ấy. Và hình ảnh của hai bố con trong quán phở với chỉ một tô phở đã để lại trong con sự xúc động khó tả mỗi khi nghĩ về điều đó. Dần dần, những phần thưởng cho mỗi lần đạt thành tích cao trong học tập cũng được bố mẹ thay đổi theo tuổi lớn của con. Nhưng cho đến tận bây giờ hình ảnh của bát phở năm xưa vẫn lưu giữ trong con một cảm xúc sâu đậm, không bao giờ quên. Không bao giờ quên một thời gia đình mình đã trải qua những giai đoạn như thế. Không bao giờ quên bát phở năm xưa là nguồn động viên cho con luôn cố gắng học tập đến ngày nay.

Cảm ơn bố và bát phở dành riêng cho con. Tuy không đủ đầy nhưng con biết mình đã có một tuổi thơ hạnh phúc.

TRẦN LÂM (Đồng Nai)

Mẹ Tôi Bán Hàng Rong

Mọi người thường tự hào về một người cha quyền thế, một người mẹ học rộng biết nhiều, còn tôi, tôi tự hào về một người mẹ không biết chữ nhưng vẫn nuôi năm chị em tôi ăn học nên người.

Ngày tôi đậu đại học, tôi đã chạy ra tận con đê đầu làng đợi mẹ về. Nhìn bóng mẹ với đôi gánh trên vai, tôi ghen ngào: “Con đậu rồi”. Mẹ khẽ cười và lau những giọt mồ hôi đọng trên khuôn mặt đầy những vết nhăn. Tôi biết từ mai gánh nặng trên vai mẹ sẽ ngày một nặng. Hôm đó, mẹ đã cho tôi nguyên suất bánh đúc ế, phần thưởng cho đứa con ngoan.

Tôi nhập học với số tiền ít ỏi của gia đình và mẹ, người sẽ lên thành phố kiếm tiền nuôi tôi. Tôi nhanh chóng ổn định được chỗ ở trong ký túc, còn mẹ tôi sau mấy ngày lang thang nơi các xóm lao động nghèo mới tìm được chỗ ở. Cũng từ đó, cứ cuối tuần mẹ lại mang tiền sinh hoạt đến gần trường đưa tôi. Mỗi lần gặp mặt, mẹ luôn đưa tiền rồi bước vội, dường như mẹ sợ ai đó bắt gặp, mẹ sợ ai đó nhìn thấy mẹ và tôi...

Ngày tôi được học bổng, tôi muốn mẹ biết đầu tiên. Nhưng tôi đâu tìm được mẹ bởi mẹ sẽ đi khắp mọi ngã đường nếu gánh hàng còn nặng trên vai, và cũng bởi chưa một lần tôi đến nơi mẹ sống. Nơi chúng tôi ăn mừng kết quả học kỳ đầu, ở đó có một người phụ nữ đang đòi từng đồng tiền lẻ thành tờ tiền chẵn. Người phụ nữ ấy nhanh nhẩu mời chúng tôi ăn món bánh đúc quê hương, rồi vội vã gánh hàng đi như sợ điều gì đó. Lúc đó, tôi đã muốn kéo tay mẹ lại, muốn giới thiệu với tất cả bạn bè: “Mẹ tớ đấy”. Nhưng, tôi đã không làm vậy, tôi đã để mẹ với gánh hàng rong vội vã bước đi.

Nhiều đêm trong ký túc, mọi người kể chuyện gia đình nhưng riêng tôi, tôi im lặng. Cũng nhiều lúc, tôi muốn lên tiếng: “Mẹ tớ bán hàng rong, dưới tớ còn có bốn em nhỏ. Bố tớ là ông nông dân gốc”. Những câu đó thật khó nói. Mẹ tôi, người phụ nữ bán hàng rong. Gánh hàng của mẹ không quá mấy chục ngàn. Tôi biết bắt đầu câu chuyện thế nào đây và tôi im lặng.

Và hôm qua nơi con hẻm gần nhà đứa bạn, tôi thấy những người bán hàng rong. Ở đó, mẹ tôi đang kể về tôi, về cô con gái bé nhỏ học giỏi. Tôi thấy khuôn mặt mẹ ngời hạnh phúc, tay mẹ chỉ vào tấm hình nhỏ: “Nó đấy”. Lần này, tôi đã chạy lại ôm bờ vai gầy thật chặt, tôi đã khóc. Lời xin lỗi khó nói nhưng tôi biết mẹ hiểu.

Tôi chào mẹ và các cô với lời mời thăm phòng tôi - ký túc. Tôi sẽ giới thiệu mẹ với tất cả bạn bè và tôi hạnh phúc với điều đó. Tôi sẽ kể cho bạn tôi nghe về một người mẹ mà cái tên mình mẹ cũng không biết viết nhưng trong trái tim luôn khắc ghi hình ảnh chúng tôi. Tôi sẽ kể cho bạn tôi nghe về một người mẹ đứng thật xa nhìn con để bảo vệ đứa con mình... Và tôi sẽ kể cho bạn tôi nghe về gia đình, về người cha, về những đứa em. Tôi hạnh phúc bởi tôi có một gia đình.

NGUYỄN THỊ TƯỞI (Nam Định)

Quán Của Má

Những ngày trời không nắng, nghe tin bão sắp rớt qua quê nhà, lòng nôn nao mong ngóng một miền quê...

Chiều, gió nổi. Gọi điện hỏi má, má nói: “Bão chưa vào tới mà trời cứ gió hiu hiu, còn hôm qua lúc gió mạnh cái quán của mình nghiêng qua, sắp sụp rồi con à...”.

Cái quán ấy của má thênh thang...

Thênh thang nhưng chẳng có gì đáng giá ngoài cái tủ gỗ để mấy gói thuốc lá và một khay để ly tách rót cà phê, thêm mấy chai nước giải khát và ít bánh kẹo bán cho trẻ con.

Quán có từ khi thằng em út đang học mẫu giáo, bây giờ nó đã tốt nghiệp đại học và đi làm. Chừng ấy thời gian, bán chừng đó mặt hàng, chỉ khác là nó được dời từ trong sân nhà ra gốc xoài, rồi bên vườn nhà. Gần 20 năm, sáng nào má cũng thức dậy rất sớm đun nước sôi để sẵn, ba dọn hàng rồi ra pha cà phê cho khách. Má quay sang bán bánh mì...

Với những người khách có thói quen uống cà phê buổi sáng, quán của má là nơi họ chia sẻ những gì họ biết, từ cá độ bóng đá, bầu cử Quốc hội, con nhà ai đậu đại học, giá lúa... cho tới chuyện thằng Út nhà mình yêu con nhỏ nào cũng được lôi ra, để trên mặt bàn, lồng trong những câu chửi thề đặc trưng của quê mình. Cứ thế ly cà phê sữa nóng bỗng trở nên thêm hương thêm vị.

Với bọn trẻ con, quán của má là nơi duy nhất để bọn nó tiêu những đồng tiền lẻ mà cha mẹ chúng nó còm cõi, chắt dành vào cái bánh, viên kẹo, chai nước ngọt.

Với những cô những dì, xé xé chiều chiều năm bảy người lại ra quán, nhấc cái ghế ngồi nhìn ra đường hóng gió, thả những câu chuyện dài như con đường làng đầy bụi, chậm rãi như nước con mương sau nhà...

Đó là với người ta. Còn với những đứa con của má - mấy anh em chúng tôi thì đây là nơi thân thương nhất, bởi tất cả sự nghiệp của anh em tôi đều bắt đầu từ cái quán bé nhỏ này. Quán cho tôi tiền mua hồ sơ thi đại học, quán nuôi tôi rông rã những năm tháng sinh viên ở trọ Sài thành, quán cho nhỏ em gái tiền nhà, tiền học bốn năm trời ở Đại học Đà Lạt, quán cho thằng Út lớn cùng những con chữ suốt 12 năm trời phổ thông. Để rồi bây giờ quán với anh em chúng tôi chẳng thể thiếu được.

Lúc nhớ nhà, gọi điện về đứa nào cũng hỏi “Quán sao rồi má?” dù biết quán cũng chừng ấy thôi, vì đứa nào cũng quen với thu nhập của má theo từng mùa vụ, biết mùa nào bán thiếu nợ nhiều, mùa nào bán cà phê đắt hàng... Ở xa, đứa nào về nhà cũng cứ đi thẳng ra quán trước rồi mới vô nhà sau.

Nhìn lại, mấy đứa con của má đã trưởng thành, má già, ba già, quán cũng già đi theo năm tháng, vậy mà có đứa nào đủ can đảm khuyên má nghỉ bán quán đâu bởi cái quán quá thân thuộc với cuộc đời má rồi...

Trời mưa to, quán dột. Trời gió mạnh, quán nghiêng. Má kêu “Đợi mấy ngày nữa anh Hai mà mưa đổ làm lại...”, bỗng lòng chợt nghe nôn nao những nỗi niềm kỳ lạ, chợt thấy thương thấy mến nơi ấy quá chừng, ước gì có thể chạy ủa về xem quán ra sao. Thế rồi nỗi nhớ cứ cồn cào, cứ rối bời như con gió thông thốc ở phía đầu sân vào những ngày bão nổi...

CÔNG KHANH

Bố và Cây Ổi

Ngôi nhà của mình, nơi bố gọi là cái tổ ong vô vè, vẫn y nguyên như bảy năm trước, thời con còn là sinh viên. Phía trái nhà vẫn là cây ổi rất đặc biệt.

Đặc biệt bởi các loại cây khác thường bị thui chột theo năm tháng, riêng cây ổi nhà mình lại ngày càng ngon. Ổi ít hạt, màu hồng đào, ăn thật thơm.

Mẹ kể ngày bố mẹ cưới nhau, cây ổi mới chỉ có một nhánh. Hôm ấy đông người đến quá, bố sợ không đủ cỗ mời khách (nhà mình nghèo nhất làng mà), bố đã trốn ra cây ổi lặng lẽ khóc. Con chưa đủ trải nghiệm để cảm nhận được vị đắng những giọt nước mắt ấy của bố - người đặc biệt ít nói và rất ít thể hiện tình cảm của mình, bởi bao nhiêu năm qua bố vẫn vậy, vẫn chỉ lặng lẽ đi bên các con.

Con còn nhớ hồi con đi thi tốt nghiệp trung học phổ thông, bố cứ đòi chờ con đi thi trên chiếc Cub 50 khá sang lúc bấy giờ, dù con vẫn đạp xe đến trường hằng ngày. Bố chỉ âm thầm thể hiện tình cảm với con cái bằng những hành động giản dị vậy thôi, chẳng bao giờ nói gì cả.

Con đi thi vẫn vè, gương mặt thất thần lắm. Con sợ trượt tốt nghiệp vì liệt điểm vè. Năm ấy, tự nhiên có đề mở và con đã chọn thi theo đề mở. Con vào đề khác thường, chẳng giống những gì thầy cô đã dạy, cũng chẳng giống một bài tập làm văn bình thường chúng con vẫn làm. Ngôi trong phòng thi con tự tin lắm, thế mà về đến nhà một nỗi sợ mơ hồ chột đến.

Con giấu mình ở cây ổi vì sợ bố nhìn thấy bố sẽ buồn lắm. Bố tự hào về con gái bố nhất mà. Lúc ấy cũng đúng mùa ổi, những quả ổi ngọt lịm chỉ chờ con giơ tay lên là hái được. Nhưng hôm ấy tự dưng con thấy nó nhạt lắm, chẳng có vị ngọt mát ngày thường.

Chiều tối, bố điem danh con cái trước khi đi đón mẹ. Nhìn gương mặt con lúc ấy, ánh mắt bố cũng buồn hẳn. Bố hỏi chuyện con và con thật thà kể lại tất cả. Bố không mắng, cũng chẳng nói gì đến chuyện thi cử, cũng không động viên con, chỉ hỏi con thích ăn gì bố sẽ mua.

Con bảo con thích ăn ngô cay và uống Coca Cola. Con nói vậy thôi nhưng không chờ mong vì bố hay quên lắm. Hai tiếng sau bố mẹ về, cầm theo túi ngô cay và chai Coca Cola to. Bố lúc nào cũng vậy, chẳng nói gì, chỉ lặng lẽ đi bên con.

Con vào năm thứ nhất đại học cũng là năm bố mẹ quyết định xây nhà. Mẹ kể hồi xây nhà mẹ muốn chặt cây ổi cho nhà rộng thêm một chút nhưng bố bảo phải giữ lại. Với bố, cây ổi ấy đã chứng kiến bố lớn lên, trưởng thành và bây giờ lại chứng kiến quãng đời các con của bố.

Mỗi lần con về thăm nhà, bố vẫn chỉ lặng lẽ trèo lên cây ổi hái những quả to, ngon nhất cho con ăn. Mẹ vẫn đùa “bố dành những quả ngon nhất cho con gái rựu”.

Bây giờ, khi bố đã thành ông ngoại, cây ổi sau bao năm cho hoa thơm quả ngọt cũng đã già đi theo năm tháng. Trái bây giờ không ngọt, thân cũng hết dần độ dẻo dai... Giờ cây ổi khô cằn lắm! Nhưng nhà mình vẫn để nó ở đấy, vẫn bên trái nhà như một người thân; và chúng con mỗi khi về thăm nhà vẫn ra cây ổi, ngược mắt lên nhìn nó như tìm về một quãng đời mà bố đã đi...

Bánh Lá Mít Mùa Nước Ồi

Mấy hôm rày trời bỗng đổ mưa. Những cơn mưa không ào ào, chỉ lác rác đều đều. Giọt mưa kéo ký ức tôi trở về với những ngày thơ ấu.

Hồi đó nhà nghèo, mái lá đơn sơ giữa bốn bề đồng trống, mỗi lần trời chuyển mưa đổi màu xám xịt, âm u là đã thấy nỗi lo hằn trên mặt má. Còn ba chuẩn bị mớ lá dọi lại mái nhà. Những lúc trời nổi gió đông, mưa giăng, chớp giật, má lại đốt nén nhang cắm lên bàn thờ. Mùi nhang thoảng làm căn nhà trở nên ấm cúng lạ lùng.

Khi mưa già cũng là lúc bắt đầu vào mùa nước nổi. Mỗi buổi chiều về ba lội ra lung, vệt đám cỏ năn, đặt lờ bắt cá. Sáng sớm, có khi trời vẫn còn mưa, ba đã vội khoác tấm ni-lông đi thăm lờ. Khi về đến nhà thùng thiếc nhỏ trên tay ba đã đầy ắp cá. Những chú cá rô rế nước rẹt rẹt, còn lũ cá sặc thỉnh thoảng đồng loạt quẫy mình làm nước văng tung tóe. Má tươi cười đón lấy, trút vào chiếc giỏ tre, bơi xuống đem ra chợ bán. Tiền thu được ngoài mua gạo đường mắm muối... má thường mua thêm mấy trái dừa khô về làm bánh lá mít. Món ăn đơn sơ làm bằng bột hấp chan nước cốt dừa vẫn để lại dư vị béo ngọt trong tôi đến tận bây giờ.

Khi trời bắt đầu chập choạng, ba nhóm lửa đốt nồi hun xua lũ muỗi. Má nhen ngọn đèn dầu cho tụi tôi ngồi học. Ngoài kia tiếng mưa xạc xào trên tàu lá chuối đong đưa.

Cũng vào mùa nước nổi, từ kênh Bờ Xoài xa xôi, thương tụi tôi đi học tuốt chợ Bảy Ngàn, ba má thay phiên bơi xuống đưa con đến lớp. Ba đưa, má rước hay ba rước, má đưa. Qua mấy đồng chà, nước bị dồn chảy tràn, đổ dốc như những con thác nhỏ, chiếc xuống và bóng má bỗng trở nên bé bỏng, nhỏ nhoi. Tan học, dọc đường về, thỉnh thoảng má tấp xuống vào những bụi điên điển mọc hoang ven bờ cho tụi tôi hồn nhiên nín hái từng chùm bông vàng hươm để về nhà má nấu nồi canh chua với cá rô, cơm mè ngọt lịm.

Từng năm học trôi qua, tụi tôi tốt nghiệp phổ thông rồi vào đại học, trưởng thành và xa ruộng đồng, lên chốn phồn hoa sinh sống. Nơi phố thị món ăn gì cũng có, sao nhiều lúc vẫn thèm món bánh lá mít má hấp thuở nào.

Thương con, ba má rời quê lên phố ở chung. Khi chúng tôi đi làm, có người trông nom nhà cửa nên rất yên lòng. Nhưng điều quan trọng hơn là có cha mẹ già căn nhà ấm cúng hằn lên. Mỗi khi ông bà về quê giỗ ngoại, căn nhà bỗng trở nên trống trải lạ lùng...

Có lần đưa khách tham quan ở một vùng quê, tôi xin được mớ lá mít đem về cho má. Khi cùng má gỡ từng miếng bánh thơm lừng ra khỏi những tấm lá còn nóng hôi hổi, tôi thấy ba đứng nhìn và cứ cười tủm tỉm. Trong thoáng chốc, tôi bắt gặp niềm vui trong ánh mắt ba.

Ba ngã bệnh, tuổi già, sức yếu, phải nằm một chỗ và mất. Bỗng chốc tôi thành kẻ mồ côi mới thắm thía câu ca dao ngày xưa má hát:

Ngó lên nhang tắt đèn mờ

Muốn nuôi cha mẹ bây giờ còn đâu!

Và đôi lúc lại thấy lòng thảng thốt nhớ những mùa nước nổi ngày xưa...

NGUYỄN THỊ BẠCH NGỌC

Ba Tôi và Trứng Vịt

Mùa này mưa nhiều, đó là những cơn dông lúc sấm tối, bầu trời cứ xám ngắt, ù ê. Mưa đổ lên mái tôn nhà nghe rào rào càng làm cho con không tài nào ngủ được. Nỗi nhớ ba cứ duềnh lên và xoáy tít lòng con như từng đợt mưa đang vùn vũ ngoài kia.

Đêm... Con nằm quay mặt về phía tấm hình của ba, nhìn ba, nói chuyện với ba và rốt cuộc con cũng chỉ muốn nói với ba một điều là con nhớ ba lắm... Ba ơi!

Nhất lại là mùa mưa thế này. Ký ức lại hiện về trong con...

Ngày còn thơ, có dịp con về thăm ba má. Trúng vào mùa mưa lũ, dòng kênh đục ngầu chảy xiết và độ sâu phải lút ngập qua đầu người lớn. Sau những giờ ra đồng cày ruộng thuê cho người ta ba vẫn chưa về nhà. Ba lội xuống kênh mò trứng vịt. Vịt người ta nuôi thường thả ra kênh mùa này kiếm ăn, và cứ thế chúng đẻ “roi” tự do xuống dòng kênh mênh mông là nước.

Mỗi lần ba vừa về đến cửa, năm chị em con đã ùa ra, thò tay vào những cái túi áo rộng thùng của ba, đếm từng cái trứng vịt và reo lên mừng rỡ:

- Má ơi! Hôm nay nhà mình có được năm cái trứng vịt rồi!

Chúng con có biết đâu rằng ba đã phải cắn răng chịu lạnh thế nào để đảm mình dưới con kênh ấy, mò tìm cho được vài quả trứng để tụi con có cái ăn cho có chất một chút.

Ôi! Những cái trứng vịt và gương mặt tái xám, làn môi tím ngắt vì lạnh của ba tôi. Một miền quê hương nghèo khó trong trí nhớ nhỏ nhoi của tôi.

Ba ơi! Con ở nơi xa vẫn đau đau trong lòng những cái trứng vịt của ba mang về hồi ấy. Dù biết rằng giờ đây ba đã nằm yên trong lòng đất lạnh nơi miền ký ức mù tăm...

Mùa mưa lại về. Con lại nhớ những kỷ niệm ngày thơ, nhớ ba... Nhớ mấy cái trứng vịt sâu nặng tình cha.

HÀ MY (Quy Nhơn)

Tuổi Thơ Tạ Lỗi...

Lời tạ lỗi của tuổi thơ khờ khạo

Cho ngày về tóc mẹ đã pha sương

Dù ở bất cứ nơi đâu trên đất nước mình, cứ mỗi lần thấy các em học sinh nô nức, rục rờ trong những bộ quần áo mới, khăn quàng đỏ, được bố mẹ đưa đến trường trong ngày khai giảng là tôi lại nhớ đến kỷ niệm ngày xưa về mẹ, về chiếc mũ tuổi thơ đầy day dứt.

Tôi nhớ mãi ngày khai trường năm tôi bước vào cấp II. Hồi ấy tôi bé loắt choắt, người đen nhẻm, tóc vàng hoe vì dãi nắng. Tôi vượt qua kỳ thi chuyển cấp dễ dàng hơn bạn bè vì học khá tốt. Nhà nghèo nên bố mẹ không mua sắm gì cho tôi khi lên lớp mới, chỉ tận dụng đồ dùng sẵn có. Mẹ thức khuya hơn sau một ngày lo toan, ngồi bên đèn dầu khâu cho tôi chiếc áo, cắt từ chiếc áo của mẹ lúc trẻ.

Tôi không còn nhớ mẹ đã phải thức bao đêm để có quần áo tươm tất cho tôi. Sắp đến ngày khai giảng mà “đồ nghề” đi học của tôi chẳng có thêm cái gì mới cả, vẫn chiếc túi cước kẻ sọc đã cũ mèm, vẫn cái bút chì gọt cụt cả hai đầu và mấy quyển vở nhăn nhèo. Thế nhưng đó vẫn không phải là điều ám ức nhất trong tôi lúc đó.

Tôi còn nhớ hôm mẹ đèo tôi đến trước ngôi trường cấp II mới, các anh chị lớp trên và cả các bạn cùng lớp ai cũng ăn mặc đẹp, từ mũ áo đến giày dép. Thế mà nhìn tôi từ đầu đến chân cái gì cũng cũ, nhất là chiếc mũ rộng đã mốc meo và rách vành. Cái vành mũ to đến mức ai nhìn tôi cũng bảo: “Trông con bé này như cái nấm ấy”. Thế mà mẹ vẫn bắt tôi đội đến trường để bắt đầu cho một năm học mới, một cấp học mới.

Tôi nằng nặc đòi mẹ mua cho cái mũ mới như lũ bạn, mũ cước loại nhỏ xinh có gắn nhiều bông hoa bằng nhựa xanh, đỏ, tím, vàng nhưng không được. Mẹ bảo:

- Con cứ đội tạm chiếc mũ này cho đỡ nắng. Tí mẹ vào chợ bán sắn mới có tiền mua mũ cho con được, mẹ hứa là mẹ sẽ mua.

Tôi nhất định không chịu đội chiếc mũ cũ bước vào cổng trường, mẹ năn nỉ thế nào cũng không chịu. Cho đến khi mẹ vừa khóc vừa đạp xe vào chợ tôi mới giật phăng chiếc mũ trên đầu vút xuống đường rồi giẫm lên mấy cái, lau nước mắt bước vào trường.

Đến tận bây giờ tôi vẫn ân hận vì hành động ấy. Tôi nhớ lúc ấy có nhiều phụ huynh đưa con đến khai giảng đứng gần cổng trường đã nghe thấy tôi hét to rằng: “Con muốn có một chiếc mũ mới, mẹ không thương con nên cứ bắt con đội cái mũ rách này đến trường. Con không đội! Không đội!”. Mọi người xung quanh đều nhìn theo mẹ. Khi ấy chắc là mẹ tôi buồn lắm. Sao mà tôi ác thế, cái tính mè nheo, đòi hỏi của tuổi thơ đã làm mẹ tôi phải khổ.

Buổi trưa hôm ấy, khi tôi đang ngồi thu lu một góc thì thấy mẹ đứng ngoài đường vẫy tôi ra, mẹ cười vui vẻ. Nhưng lúc ấy không hiểu sao tôi lại giận mẹ, quay mặt đi, không thèm nhìn cũng không thèm chạy ra, cứ để mặc mẹ đứng chờ đến trưa.

Lúc tan học mọi học sinh ủa ra với bố mẹ vui vẻ nói cười, còn tôi thì lầm lì đi trước, để mẹ vừa đi đằng sau tôi vừa nựng nịu:

- Mẹ mua cho con chiếc mũ đẹp lắm, con đội vào không nắng sẽ bị ốm.

Mãi đến mấy hôm sau tôi mới chịu đội chiếc mũ mới đi học, khi cái nắng đã làm tôi bị cảm cúm, mẹ phải thức mấy đêm canh tôi sốt. Lúc tỉnh dậy giữa đêm, rõ ràng tôi đã nhìn thấy mẹ khóc. Khi ấy lần đầu tiên tôi biết buồn vì thấy mình có lỗi. Tôi úp mặt vào gối lặng lẽ khóc. Và tôi trở thành một đứa trẻ biết buồn sớm và buồn nhiều từ khi ấy.

Tôi lớn lên, đi xa làng quê, xa ngôi trường xưa, xa bố mẹ. Nhưng những kỷ niệm tuổi thơ vẫn luôn theo tôi mãi. Nó giúp tôi khôn lớn, biết yêu thương, biết cảm thông chia sẻ, nhất là với những người thân yêu của mình. Câu nói của mẹ hôm nào vẫn vọng về trong trí nhớ tôi: “Khi nào làm cha làm mẹ các con sẽ hiểu”...

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

Vòng Xe Yêu Thương

Mỗi chúng ta, ai cũng có khung trời tuổi thơ với những kỷ niệm, những ước mơ... Nó chắp cánh cho cuộc đời mỗi người. Khung trời tuổi thơ của tôi gắn liền với những vòng xe của cha. Vòng xe lăn đều mang theo nỗi vất vả, chờ cuộc đời tôi.

Hồi ấy, quê tôi nghèo. Nhà tôi cũng nghèo. Chiếc xe đạp là phương tiện đi lại chủ yếu của gia đình. Dù nó không được trang bị đầy đủ lắm nhưng nó như của quý trong nhà. Ngày ngày, cha chở tôi đến trường rồi tiếp tục đi làm. Nỗi vất vả, gian truân của cha lăn theo những vòng xe trên con đường làng. Tôi yêu sao những lúc ngồi sau lưng cha để ăn kẹo, ôm lấy cha, ngó bên hông rồi nói chuyện. Lưng của cha thật rộng và vững chãi, chắn lợp bụi cuộc đời cho tôi. Cuộc sống vất vả thiếu thốn thật đấy nhưng với tôi nó thật hạnh phúc. Tôi như công chúa nhỏ sống trong sự chở che của cha mẹ.

Vòng xe cha lăn đều với nhịp sống bình yên nhưng có khi nó cũng nặng nề trong những ngày mưa gió, nắng gắt... Có hôm, trời nắng chang chang, cha vẫn phải đi cừa vạ kiếm tiền lo cho gia đình. Những giọt mồ hôi rơi đều theo những vòng xe, rong ruổi trên các con đường. Ngày mưa, đường trơn lầy lội, quần áo cha ướt sũng, bám đầy những vết bẩn. Gánh nặng cuộc đời chất lên đôi vai cha. Cha mang tất cả lăn đều theo những vòng xe yêu thương.

Tôi nhớ mãi những đêm mưa cha chở tôi đến nhà thầy thuốc. Khuya rồi, mưa rơi tầm tã, ngoài trời tối đen. Cha vẫn mò mẫm đưa tôi đi. Tôi tựa vào lưng, ôm lấy cha. Lưng cha rộng quá! Vòng xe lộc cộc trong mưa mang theo tình cha ấm áp.

Tình cha bao la như thế đó. Lăn đều và lăn mãi như những vòng xe không bao giờ dừng trên đường đời. Vòng xe yêu thương dệt ước mơ cuộc đời tôi, đưa tôi đến cuộc sống tốt đẹp. Giờ đây, dù học đại học ở Sài Gòn xa xôi, ngày ngày ngồi trên chiếc xe buýt đến trường, tôi vẫn yêu sao những vòng xe ấy. Vòng xe yêu thương chờ cuộc đời tôi.

TRẦN THỊ XUÂN (TP. HCM)

Cánh Cửa

Ngôi nhà xưa của tôi là một ngôi nhà tạm, vách ván, mái lợp lá, nền đất. Nhà tôi bị xem là nghèo nhất xóm, khi trời đổ mưa phải kê gạch trong nhà mới đi được từ trước đến sau, nhiều đêm tôi phải giật mình thức giấc bởi mưa rơi ngay chỗ nằm.

Nỗi ám ảnh nhà nghèo cùng sự rụt rè vốn có khiến tôi đâm sợ, nhất là khi có ai đó đến nhà. Trong lớp tôi học rất khá nên bạn bè hay đến hỏi bài. Những lúc đang chơi ngoài sân, nhắc thấy bóng dáng quen thuộc đầu ngõ, như quán tính tôi chỉ biết phóng nhanh vào nhà và... trốn sau cánh cửa!

Đó là một cánh cửa quá khổ, được ghép khéo léo bởi các tấm ván là thành quả của những chuyến đi làm mướn xa của ba. Thay vì làm hai cánh như thường thấy thì cửa nhà tôi chỉ là một cánh lớn (rộng để chừng 2m, choán gần cả mặt tiền nhà). Mẹ bảo làm vậy nhằm... tiết kiệm bản lẻ! Hơn thế, để đỡ tốn tiền sơn, cánh cửa chỉ được bào láng mặt trước, sơn xanh, mặt sau để nguyên vết xù xì của gỗ. Do quá lớn nên mỗi khi khép vào tường nó bỗng trở thành cái hốc lý tưởng chứa vật dụng làm mướn của ba, là nơi con gà chui ra chui vào thăm chừng khi nhảy ổ, là nơi tôi hay nấp khi chơi trò trốn tìm cùng... con cún nhỏ.

Từ lâu mặt sau cánh cửa được xem như quyển nhật ký viết bằng phần của gia đình. Và khi tôi tránh lũ bạn thì nó kiêm thêm chức năng của chiếc bảng bắt đố dĩ! Trốn sau cánh cửa ấy, tôi viết đủ thứ từ bài toán, đoạn văn, bài thơ đến vẽ những gì tôi nghĩ. Có lần “sự cố” đã xảy ra. Thay vì đến nhà tìm tôi không thấy thì ra về như mọi khi, lần đó không hiểu sao lũ bạn không chịu về mà ngồi hỏi han mẹ tôi đủ thứ. Con cún thường ngày là bạn chơi trốn tìm nay bỗng dưng là “kẻ chỉ điểm”. Biết tôi trốn sau cánh cửa, nó đứng đó sủa và vẫy đuôi miết. Tôi nín lặng muốn... ngạt thở. Lũ bạn các cố ngồi mãi không về. Tôi trốn lâu bỗng... ngu quên, ngã dúi dụi vào cánh cửa. Bắt được tôi tại trận, lũ bạn được một phen cười nghiêng ngả...

Thời gian trôi, tôi vào đại học, bạn bịu chuyện học hành rồi ra trường mê mải mưu sinh nên câu chuyện cánh cửa tuổi thơ cũng nhanh chóng trôi vào dĩ vãng.

Khi dành dụm đủ tiền, tôi quyết định cất lại ngôi nhà cho gia đình. Ngày dỡ nhà cũ, cánh cửa được gỡ ra. Trờ ạt, vẫn còn đó chi chít nét phần của ba mẹ, các anh chị cùng những nét hồn nhiên của tôi ngày nào. Nhiều vết nhuộm phai:

Ngày... tháng... năm..., mượn dì H. hai ký gạo;

Ngày... tháng... năm..., mượn bác N. lít dầu thấp sáng;

Ngày... tháng... năm..., cu S. xin tiền học phí...

Cứ thế những câu chữ như những thước phim hiện về. Có nhiều vết được mẹ xóa vội để ghi dòng mới: Ba cu S. mất ngày... tháng... năm..., năm nhuận, đám giỗ ngày... tháng...

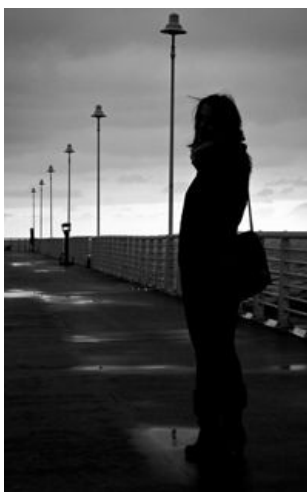
Nhưng mẹ đã cố tình không xóa những nét nguệch ngoạc của tôi. Ký ức bỗng ùa về. Tôi nhớ như in những lần trốn sau cánh cửa, nhớ cảm xúc khi cầm phấn viết các con chữ, phép toán vụng về và khi vẽ những hình ảnh mơ ước thăm sâu nơi tiềm thức. Đó là bầu trời đầy sao, là chiếc thuyền buồm căng gió. Nhiều nhất vẫn là những ngôi nhà, lạ và quen.

Đến giờ vẽ không ít nhà cao cửa rộng, sống đủ đầy, tôi vẫn không quên ngôi nhà nhỏ có cánh cửa quá khổ ngày nào. Với mỗi ngôi nhà, cánh cửa là gạch nối giữa bên trong và bên ngoài, giữa sự chung và nỗi riêng. Khép lại cánh cửa là mở ra câu chuyện. Với tôi, đó là câu chuyện một đứa trẻ mặc cảm sự nghèo trốn sau cánh cửa vẽ những giấc mơ...

KTS LÊ CÔNG SĨ (Trà Vinh)

Con Sẽ Về

Tuổi trẻ của mẹ đã đi qua với biết bao nhiêu bận bịu lo toan để nuôi lớn con nên người. Còn ba đã đi tìm hạnh phúc mới, để lại cho con một khoảng trống rộng lớn. Cả tuổi thơ con là hình ảnh của mẹ ngược xuôi buôn bán, phải bon chen với đủ hạng người để có bữa cơm, miếng cá. Nhiều khi con tưởng mình không đủ sức vượt qua những cám dỗ mà sa ngã, nhưng nhìn hình ảnh của mẹ làm cho con phải cố gắng hết sức mình để đứng lên. Mẹ đã hi sinh tất cả để bù đắp cho con, nâng con đứng dậy mà ngẩng cao đầu bước vào đời. Niềm vui và phần thưởng lớn nhất của con dành cho mẹ là con đỗ vào trường đại học. Con biết mẹ rất tự hào về con nhưng khi cầm tờ giấy báo trúng tuyển, con đi nhập học mà ánh mắt của mẹ đầy những suy tư. Hôm đó con thấy mẹ già đi sau một đêm không ngủ.

Bây giờ con đã lớn khôn, trở thành giáo viên theo ước nguyện của mẹ. Nhưng mẹ đã có tuổi, mái tóc xanh ngày nào giờ đã pha sương, những nếp nhăn nhiều hơn trên khuôn mặt mẹ và sự lạnh lẽo của ngày nào đã bị thay thế là sự nặng nề, chậm rãi. Mẹ cũng như căn nhà dẫu yêu của mình đã xiêu vẹo, bạc màu theo sự phá hoại của thời gian. Thế mà con lại ở xa biên biệt. Đôi khi con muốn bỏ công việc để về gần nhà làm những công việc bình thường khác nhưng mẹ không cho phép. Mẹ nói nghề của con là ước mơ của mẹ ngày xưa nhưng mẹ không thực hiện được, bây giờ con đã thực hiện thay cho mẹ như là một món quà, trái ngọt mà cuộc đời đã tặng mẹ sau những tháng ngày ngược xuôi vất vả nuôi con.

Xa căn nhà dẫu yêu, xa mẹ con cũng buồn lắm. Những khi đài báo bão, áp thấp nhiệt đới hay những đêm mưa như đêm nay làm lòng con bất an chẳng bao giờ ngủ được. Con biết bây giờ mẹ cũng không ngủ được, tiếng mưa lộp độp trên mái tôn, tiếng gió rít qua khe cửa làm sao ngủ ngon giấc được. Mẹ chắc giờ này cũng đang thao thức lo cho con nơi xứ người có lạnh không khi mùa đông về, rồi những bữa ăn của con như thế nào?

Căn nhà dẫu yêu của mình đã buồn vì ít người. Ngày con còn ở nhà, chỉ có hai mẹ con nên tiếng nói, tiếng cười cũng ít hơn so với những căn nhà hàng xóm. Bây giờ con đi xa, chỉ còn một mình mẹ, con không thể hình dung sẽ buồn như thế nào nữa. Chỉ những ngày Tết con về, bếp nhà mình mới đỏ lửa ba bữa cơm một ngày, còn ngày thường bếp lửa của mẹ chỉ đỏ một, hai lần cho ba bữa cơm của mẹ. Tự nhiên nghĩ đến đây con buồn vô hạn, như muốn đứng dậy chạy ngay về bên mẹ.

Mẹ ơi! Rồi mưa cũng tan, ngày mai mặt trời sẽ lên mang ấm áp, sức sống đến với thế gian. Và một ngày không xa con sẽ về bên mẹ, sửa lại căn nhà dẫu yêu của mình để ấm áp tuổi già của mẹ.

VĂN THY HOÀNG (Quảng Nam)

Chiếc Xe Bánh Bò Của Ba

Ngày đó, nhà mình nghèo lắm ba nhi! Cứ 3 giờ sáng, trời còn tối lắm, im ắng chỉ nghe lác đác vài tiếng gà gáy sang canh và tiếng cối xay bột đều đặn xoay tròn của ba má. Từng mẻ bánh bò, bánh da lợn và từng bịch bánh ọt ra lò để sáng sớm ba còn kịp đi bỏ mồi. Sáng, ba chắt một thùng bánh bò nặng trĩch cột ở đằng sau, yên trước dành cho con và khung xe là chỗ của anh Tý, cha con mình cùng đi trên chiếc xe đạp vàng - tài sản lớn nhất của nhà mình. Ba đẩy xe vừa đưa tụi con đến trường vừa đi bỏ mồi. Chiếc xe nặng nhọc từ từ lăn trên từng con dốc. Những giọt mồ hôi lăn dài trên má ba rớt xuống mặt đất, nhưng miệng ba vẫn vui vẻ kể chuyện cổ tích hay dạy chúng con những bài học đầu đời. Ba đẩy chiếc xe như đang đẩy cuộc đời của anh em con đến với tri thức, với tương lai, dẫn con đường đi vẫn đầy dốc và tương lai còn lắm nỗi chông gai.

Chúng con đã lớn lên trong vòng tay và tình yêu của ba má, lúc này con đã hiểu con càng lớn thì những nỗi vất vả sẽ nhiều hơn theo những vết chân chim bắt đầu hiện trên khóe mắt của ba. Vậy mà, có nhiều lúc chúng con làm ba buồn, ba khổ, ba phải rơi nước mắt. Con nhớ hoài lần anh Tý bỏ học, bỏ nhà đua đòi đi theo lũ bạn xấu làm ba phải thót tim, đau đớn tột độ khi nghe tin một thanh niên tự tử ngoài bờ hồ Bảo Lộc. Ba thất thần đạp xe vội ra ngoài đó, mừng đến chảy nước mắt khi biết đó không phải là con mình, lẳng lặng ra về mà nghe nhói trong tim. Tối ba thức trắng nằm một mình ngoài vông, đốt hết hai gói thuốc vì buồn và lo lắng cho anh Tý chưa về. Vài ngày sau, anh Tý về mang trên vai một hình xăm con rồng to tướng, ba chỉ biết đau, biết xót đến lịm người. Ba đánh anh Tý, rồi cầm roi tự quất vào người mình chan chát vì trách mình không dạy được con. Lúc đó, con chỉ dám rúc đằng sau cánh cửa, khóc vì sợ, vì giận anh Tý và vì thương ba biết bao. Và từ lần đó tụi con dần nên người và ít làm ba khóc.

Ngày con đậu đại học, ba cầm tờ giấy báo nhập học của con mà mừng rơi nước mắt, ôm con vào lòng và khen con gái ba giỏi. Con cũng hiểu rằng đằng sau nụ cười, giọt nước mắt và ánh mắt rạng ngời vì hạnh phúc ấy của ba sẽ là những đêm ba thức trắng vì lo cho con phạm gái xa nhà biết dại, biết khôn; vì lo kiếm đâu được mỗi tháng cả triệu bạc gửi cho con yên tâm học hành.

Những lần con về nhà, dù đang làm việc, người lấm lem ba vẫn bỏ hết công việc ra đón con gái ba về. Noel năm ngoái khi trời đông thật lạnh ba vẫn trần mình xách chài ra ao chài cá, bị trượt chân té xuống ao, mình mẩy ướt nhem và lạnh buốt chỉ để bắt từng con cá, nhặt từng quả trứng gà cho con mang lên trường ăn cho có chất.

Con hiểu và cảm nhận được từng ánh mắt, từng nhịp đập trái tim ba vẫn dõi theo mỗi bước hành trình của chúng con. Bây giờ con muốn nói với ba điều mà con luôn ấp ủ: “Con hạnh phúc nhất khi có được một người cha tuyệt vời và con yêu ba!”.

ANH THƯ (Đà Lạt)

Mẹ Tôi Và Những Chuyến Đi Xa

Người ta vẫn thường hay bảo người phụ nữ an bình nhất là được sống yên ả trong gia đình của mình, mẹ tôi không thể. Từ lúc tồn tại trên đời với vai trò một người phụ nữ, chưa bao giờ mẹ ngơi nghỉ với những chuyến đi xa nhà. Mẹ đi không phải để du lịch, hưởng thụ cuộc sống mà đi theo tiếng gọi của lý tưởng, của hoài bão, của tình thương.

Chuyến đi đầu tiên của mẹ là đến những làng bản xa xôi nơi tận cùng biên giới phía Bắc, nơi có những đứa trẻ dân tộc thiểu số thiếu cả cái no lẫn cái chữ. Mẹ tôi, cô gái người Kinh, dạy chữ Bác Hồ giữa làng bản chỉ toàn người dân tộc, đã có thể nói được đủ thứ tiếng địa phương. Ngày mùa đông rét buốt da, được dân làng cho hũ mắm, hũ mỡ mà ấm lòng.

Khi tôi còn nhỏ, cuộc sống gia đình còn khó khăn đủ thứ, nghèo đến nỗi cha mẹ phải quần áo, may vá, sửa sắm lổp... làm đủ nghề để nuôi tôi. Mẹ lại tần tảo hơn với những chuyến đi buôn qua biên giới. Trong ký ức non nớt của một đứa trẻ, tôi nhớ như in những đêm mẹ tắt bật cùng đồng hàng hóa.

Rồi gia đình tôi chuyển vào Nam sinh sống, ngày đi xa, tôi nhớ mẹ đã khóc rất nhiều. Trong phút chốc xa anh em, xa cha mẹ hơn cả ngàn cây số. Ngày ông ngoại mất, lần đầu tiên mẹ được đi máy bay, đi vội vàng trong đêm mà cuối cùng vẫn không kịp về với ông, mẹ cứ tự dẫn dắt mình vì không về kịp để nhìn mặt cha lúc lâm chung. Nghe tin bà ngoại ốm, mẹ lại tắt tả lên đường, ngược dòng Nam - Bắc, đặt chiếc vé tàu phụ rẻ tiền. Tôi, đứa con bấy lâu vẫn được mẹ nuôi, đề nghị cho mẹ toàn bộ số tiền kiếm được nhờ viết báo để mẹ đi máy bay cho đỡ cực, thì mẹ gạt ngang: “Thôi con ạ, mẹ chịu khổ một tí cũng được”. Mẹ tôi là vậy, cuộc đời mẹ có quá nhiều nỗi khổ, nhưng nỗi khổ nào cũng chỉ “một tí”, nỗi khổ nào mẹ cũng vượt qua.

Là con của mẹ, chẳng biết từ lúc nào cái máu đi xa đã ngấm vào trong tôi. 17 tuổi, một mình ra Bắc vào Nam, tôi thấm thía hơn nỗi khổ cực của mẹ khi bắt buộc phải thực hiện những chuyến đi xa gia đình. Nhưng mùa xuân này đã có tôi và em trai, hai đứa con của mẹ, cùng ngồi tàu hỏa vé rẻ tiền, đi ngược dòng Nam - Bắc cùng mẹ về với bà ngoại. Và tôi tin mẹ sẽ không phải cô đơn trên chuyến hành trình dài ấy nữa.

ĐINH HẰNG (TP.HCM)

Chiếc Tủ Thờ Của Ba

Nhà nghèo, tám anh em chỉ có 2-3 đôi dép lười. Nền nhà bằng đất, đi chân không vẫn thích hơn. Mấy đôi dép chỉ được anh em tôi luân phiên sử dụng mỗi lúc ba “kiểm chân” hằng đêm xem có đũa nào làm biếng không rửa chân sạch khi lên giường ngủ hay không.

Lần đó tôi mãi chơi nên quên, để nguyên chân trần lên giường ngủ khò. Ba đi làm về khuya thấy vậy đánh thức tôi bắt phải rửa chân cho sạch mới được ngủ. Tôi thức dậy rửa chân, nghịch nước nên tắm luôn, trở vào giường nằm mãi không chợp mắt được.

- Bà nó nè, anh Sáu kể bên mới mua cái tủ thờ mẹ ảnh. Cái tủ đẹp lắm.

- Ông này kỳ quá, hết chuyện thích sao mà đi thích cái tủ thờ? Bộ ông sinh tật nói gở hả?

- Đâu có. Mà cái tủ đẹp thiệt, sao tôi thích nó quá bà. Chắc cũng vài chục ngàn bạc chứ không ít...

Không biết đó có phải điềm gở hay không, nhưng không lâu sau đó ba tôi mất. Ba bị tai biến mạch máu não. Cả nhà loay hoay mãi không chạy đâu ra tiền lo hậu sự cho ba. Lối xóm xúm xít, người lít gạo, người con gà... rồi cũng xong. Nhà nghèo, xóm nghèo, bà con cũng nghèo nên tiền phúng điếu vẫn không đủ mua chiếc tủ thờ cho ba. Song không biết ai đó đã giúp mẹ mua được chiếc tủ thờ đúng kiểu ba thích.

Góc học tập của tôi kê sát tủ thờ ba. Khuya làm bài tập mệt, tôi tựa lưng vô chiếc tủ ngủ vùi. Nhiều lúc giật mình thức giấc trong thoang thoảng mùi nhang mẹ thắp, tôi thấy mẹ đứng lặng rất lâu bên tủ thờ ba. Di ảnh ba mờ ảo sau làn khói. Mẹ rưng rưng.

Ra trường, tôi dành dụm cất lại nhà cho mẹ. Là con út nhưng do có nghề nên khi cất nhà gia đình giao hết việc cho tôi. Dẫu vậy, tôi hỏi mẹ:

- Mẹ thích nhà kiểu gì hả mẹ?

Song mẹ lại hỏi:

- Con tính đặt bàn thờ ba ở đâu?

- Dạ, con tính đặt trên lầu cho tiện. Nhà mình chật quá.

- Ồ, vậy cũng được...

Diện tích đất khiêm tốn, chỉ trên dưới 40m² nên thiết kế rất khó. Song vấn đề làm tôi đau đầu nhất khi thiết kế ngôi nhà là... chiếc tủ thờ ba. Chiếc tủ hơi to so với diện tích ngôi nhà, việc chọn một vị trí thích hợp để đặt quả không dễ. Điều khiến tôi băn khoăn nữa là chiếc tủ hơi thất kiểu. Tôi định thuê thợ đóng một chiếc tủ khác, gọn hơn và đẹp hơn, phù hợp với không gian nội thất ngôi nhà mới.

Khi biết tôi có ý định đóng mới chiếc tủ, chị tôi nói:

- Em hay quá hen, có biết vì chuyện này mà mẹ buồn hôm rày không!

Tôi thuyết phục mẹ. Mẹ không nói. Thuyết phục mẹ nhiều lần, mẹ quay đi rưng rưng:

- Con làm gì thì làm, đừng hỏi mẹ nữa...

Tôi trăn trở mấy đêm liền. Bản vẽ phải chỉnh đi chỉnh lại rất nhiều lần. May mắn cuối cùng tôi vẫn tìm được giải pháp đặt

chiếc tủ thờ cho ba.

Nhà cất xong, dọn đồ từ chỗ thuê trọ về, trong khi anh chị không giấu được niềm vui trước không gian mới trên nền nhà cũ thì mẹ cặm cụi lau mãi chiếc tủ thờ.

- Mấy tháng nay để ông ở tạm chỗ khác, tủi quá. Cái tủ đóng bụi hết trơn.

Thắp nén hương lên bàn thờ ba, mẹ vui ra mặt. Di ảnh ba lại mờ ảo sau làn khói, trên chiếc tủ thờ cũ kỹ nhưng sáng loáng. Đường như ba mỉm cười...

KTS LÊ CÔNG SĨ

Mái Vách Thưa

Tây Nguyên vào mưa. Mỗi khi nghe tiếng mưa lúc âm ào thoáng qua, khi nào nê lê thê tôi lại bàng hoàng nhớ về tuổi thơ cơ cực, rét mướt.

Gia đình tôi đi kinh tế mới khi tôi lên sáu tuổi. Nghèo túng là điều ít ai thoát được trong những ngày đầu đến đây. Ba tôi dựng tạm ngôi nhà vách bằng tre đan. Tây Nguyên mưa lạnh, ba thường nằm phía gió lùa để che cho tôi. Tiếng mưa gõ đều lên mái vách đọng hoài trong ký ức tôi.

Ba còn là người chế biến nhiều món ăn từ khoai sắn cho đàn con đỡ chán miệng. Ba dùng cái bào tự chế bào củ sắn thành những sợi nhỏ như sợi bún rồi luộc ăn với nước mắm. Bây giờ nhớ lại, giữa bộn bề hàng quán vẫn thấy món bình dị ấy thơm ngon hơn nhiều. Có lẽ vì nó được làm ra từ tình thương của ba tôi.

Năm 1983 ba bệnh, nằm liệt giường suốt sáu tháng rồi mất. Gia đình càng khánh kiệt. Vách nhà loang lổ, rách nát vì thiếu bàn tay chăm sóc. Những đêm đầu tiên ngủ thiếu sự che chắn của ba tôi lạnh lắm, lạnh đến không ngủ được. Cũng từ đó, cái dáng nằm cong người co ro chịu lạnh của ba sưởi ấm cho tôi trở thành hình ảnh đẹp nhất trong tâm hồn tôi.

Anh trai biết tôi lạnh đã nằm vào vị trí của ba để che chở cho tôi. Một lần nữa chỗ thũng, chỗ thưa của vách nhà được che lại bằng một tấm lưng yêu thương. Tôi lại được ngủ trong hơi ấm của tình cảm gia đình. Hôm nay nghe mưa, cơn gió lạnh thoáng qua bắt chợt tôi rùng mình. Chợt nhớ anh ngày xưa, đôi lúc run lên vì lạnh để đổi lấy giấc ngủ ấm áp cho tôi.

Rồi năm tháng đi qua, anh lập gia đình. Tôi cũng dần trưởng thành. Nhớ những đêm lạnh không ngủ được, ba thường kể chuyện cho tôi nghe. Câu chuyện của ba bao giờ cũng kết thúc bằng câu: “Có học dù sao vẫn hơn con thấy không?”. Ba không kể chuyện thời xưa mà kể chuyện thời nay. Tôi đạp xe hằng ngày ra huyện học phổ thông cũng nhờ những câu chuyện bên mái vách thưa đó.

Gia đình không đủ sức cho tôi thi đại học hay học một nghề nào đó. Tôi trở lại với ruộng vườn, trong lòng vẫn canh cánh ước mơ đèn sách. Mái vách xưa đã thay bằng ván nhưng nhiều đêm tôi thấy rất lạnh. Nhất là khi tôi nhớ những đêm mưa của tuổi thơ. Quờ tay tìm không thấy ba hoặc anh lại càng lạnh hơn.

Làm nông được bảy năm, tôi thi đậu đại học. Cái nghèo vẫn chưa buông tha nên tôi phải thuê nhà trọ rẻ nhất. Những đêm mưa, gió lùa mang theo kỷ niệm về ba, về anh, về tấm lưng thương yêu che chắn cho tuổi thơ tôi.

Ngày giỗ, ba anh em sum họp, ai cũng nhớ cái vách nhà xưa không che nổi gió lùa. Bây giờ sống trong căn nhà tường xây kín đáo, đôi khi tôi chợt thêm một cơn gió lùa mang theo kỷ niệm ngọt ngào về ba và anh. Và trong nỗi nhớ đó, hiện lên dáng ba cong người che chở cho tôi phía mái vách thưa.

LÊ QUANG THỌ (ĐẮC LẮK)

Ngày Của Mẹ

Ngày chủ nhật thứ hai của tháng Năm là Ngày của Mẹ. Năm 2009, đó là ngày 10-5 đang tới thật gần. Ngày mà cả thế giới tôn vinh những người mẹ của mình, và năm nay từ nước Đức xa xôi, con gửi về cho mẹ với tất cả tình yêu và nỗi nhớ trong con. Mong mẹ của con luôn vui, khỏe và hạnh phúc bên bố và em!

Nhanh thật mẹ nhỉ, mới đó mà đã gần tám năm con xa mẹ, xa vòng tay triu mến yêu thương. Năm nào cũng vậy, cứ đến ngày chủ nhật thứ hai của tháng Năm, lòng con lại bồn chồn. Con nhớ mẹ biết bao! Giá mà con ở bên, con sẽ mua cho mẹ một bó hồng thật to và đẹp, con sẽ vẽ những hình trái tim trên phong giấy màu đỏ kèm theo những dòng chữ như “Con yêu mẹ”, hay “Cảm ơn mẹ vì mẹ đã là mẹ của con” và dán khắp nhà, từ hành lang xuống bếp, thậm chí trên cả chiếc gương mẹ soi mỗi ngày khi bước vào phòng tắm. Con hình dung ra khuôn mặt mẹ lúc ấy, chắc sẽ rạng ngời niềm hạnh phúc lắm nhỉ, phải không mẹ yêu?

Hôm qua con tình cờ đọc được trên mạng hai câu thơ viết về mẹ thật hay, rằng:

Mẹ - có nghĩa là tất cả

Là cho đi không đòi lại bao giờ!

Con vẫn thường nói với bạn bè con rằng: “Có mẹ là có tất cả”, con hạnh phúc vì có mẹ, bởi với con:

Mẹ là người mẹ vui vẻ, mẹ không chỉ là mẹ mà mẹ còn là một người bạn gái thân thiết. Nhớ hồi con còn ở nhà, những đêm bố đi trực, con lại xuống ngủ cùng với mẹ và huyền thuyên kể chuyện trường, chuyện lớp cho mẹ nghe.

Mẹ là người mẹ công bằng, dù ngày xưa có lúc con đã nghĩ mẹ thương em Mậ hơn con.

Mẹ là người mẹ trung thực, mẹ luôn dành cho con những suy nghĩ thật lòng nhất.

Mẹ là người mẹ cảm thông, những người bạn của con vẫn thường hay đến tâm sự cùng mẹ mỗi khi họ có chuyện gì buồn... hay những khi con giận “người ấy”, mẹ lại giảng giải cho con, thông cảm với nỗi niềm của con và người ấy...

Mẹ là người mẹ nhân hậu.

Mẹ là người mẹ “biết điều”.

Mẹ là chỗ dựa tinh thần thật lớn cho bố và các con.

Mẹ là một phụ nữ can đảm, biết vượt qua và chiến thắng bệnh tật để làm một hậu phương vững chắc cho gia đình.

Con biết, có những lúc vì thương con mà mẹ đã làm con buồn và rơi nước mắt, có một thời gian mẹ và con đã có những khoảng cách thật lớn. Nhưng con không giận và trách mẹ một chút nào. Con xin lỗi nếu như có lúc con đã để mẹ buồn vì con, nhưng mẹ à, tận sâu thẳm lòng mình, con không muốn thế đâu. Con vẫn luôn cố gắng sống hết mình, sống có ích để một ngày nào đó mẹ có thể tự hào về con gái của mẹ.

Mẹ thương yêu của con! Ngày của Mẹ năm nay trùng với ngày con đặt chân lên phi cơ trở về thăm mẹ sau bao nhiêu năm dài dang dăng học xa nhà. Con ước gì mình có thể đứng trước mẹ lúc này để có thể cảm nhận được đôi mắt mẹ hạnh phúc và lóng lánh những niềm vui, nhưng phi cơ đưa con trở về bên mẹ chậm mất một ngày sau Ngày của Mẹ. Hôm nay trong điện thoại con đã nói với mẹ rằng “Về Việt Nam rồi con ôm bù mẹ nhé!”. Mẹ cười... Đã từ rất lâu rồi, hôm nay con mới được nghe tiếng cười trong vạt áo của mẹ!

Con chờ ngày mẹ đón con trở về trong vòng tay yêu thương.

HOÀNG YẾN ANH

Bố Và Con Trai

Các cụ có câu “Tam nam bất phú, tứ nữ bất bần”, thế mà nhà tôi có những sáu anh em trai, lại sinh vào cái thời đói gay đói gắt. Bố tôi xoay đủ nghề từ đi thuyền đến đi bán, đi buôn, đan chiếu.

Nhưng vì nhà đông con nên cũng chỉ được bữa đói bữa no. Sợ nhất là đến mùa đông, đói lại thêm rét thì thật là đáng sợ. Cái rét cắt da cắt thịt. Tôi chỉ nhớ khi ấy mình khoảng 4-5 tuổi, có mỗi cái áo cánh vải dày để mặc.

Vì thế đi đâu cũng bỏ làm cho tôi cái ống bơ đựng than hồng, đi ra đồng lấy than ấy đốt lửa lên cho ấm. Tôi cứ ước ao có một cái áo bông thật dày, nhưng là ước thế chứ tôi biết với cảnh nhà mình điều này là không thể, nên cũng không dám đòi bu mua cho bao giờ.

Một lần tôi bị ho, có lẽ do lúc chiều gió mùa đông bắc mà tôi lại nghịch bắt cá nên nhiễm lạnh. Bố bảo bu cất cái áo bông của bố thành cái áo nhỏ cho tôi. Bu chần chừ vì đó là chiếc áo bông duy nhất của bố mà bố còn phải đi thuyền trên sông, không có áo ấy làm sao bố chịu nổi. Bố biết ý bảo:

- Con còn bé chịu lạnh kém hơn. Tôi làm việc một lúc là nóng người ngay.

Đó là chiếc áo mà tôi thấy quý nhất trong đời.

Các anh tôi cũng vừa làm, vừa đi học. Đến khi tối về cả nhà quây quần trong căn nhà nhỏ, gió bắc cứ rít qua mái lá. Vì không đủ chăn nên mọi người phải ngủ trong những ổ rom dày. Tôi được ngủ với bố, ông ôm tôi trong lòng. Hai chân nhỏ lạnh ngắt của tôi kẹp trong bắp chân của bố. Hai tay tôi được nhét hẳn vào người bố cho ấm. Tôi vẫn nhớ cảm giác rom đầm ấm, ngura ngura cả người thế mà cứ rúc đầu vào ấy, miễn sao tránh được cái rét. Tôi thì thảo với bố: “Sau này có tiền con sẽ mua cho bố cái chăn ấm nhất”.

Giờ bố đã ngoài bảy mươi, tôi cũng đã trưởng thành và thành đạt. Tôi mua chiếc chăn điện hiện đại nhất, nằm ấm mà dễ chịu. Bố tôi có vẻ thích nhưng lại không dùng đến. Ông bảo: “Bố đắp chăn bông quen rồi!”. Những chiếc chăn bông cũ, đen sì và mùi ẩm ẩm. Có khi ông giữ chăn ra phơi và nhắc tôi:

- Cu à, lên 8 tuổi mà vẫn đái dầm ra cái chăn này đấy!

- Bố còn giữ cái chăn ấy làm gì. Bố thích đắp chăn bông thì hôm nào con mua cho bố chăn khác đẹp hơn.

- Thôi cu ạ. Bố già rồi đắp chăn nào chẳng được!

Tôi mua cho bố cái chăn bông loại siêu nhẹ. Tôi sợ những chiếc chăn cũ kỹ kia sẽ làm bố nặng ngực. Nhưng chẳng hiểu sao bố cứ cắt kỹ mấy cái chăn mới, chỉ mang chăn bông cũ ra dùng.

Bố tôi bị đau chân, đầu gối sưng vù, chân lạnh tê buốt từ gót đến đầu gối dù không phải vào mùa đông. Tôi đưa bố đi khám, mua thuốc và cả một chiếc máy trị đau nhức khớp bằng điện. Mỗi khi chân bị tê thì chạy máy sẽ làm chân bố ấm lên và bớt đau. Tôi còn nhờ người cắt thuốc mả trong Nam, rồi mua các loại rượu ngâm bổ nhất. Bố bảo: “Mày tốn tiền làm gì hờ cu? Bố thấy đỡ rồi”.

Hôm ấy chân bố lại bị buốt, nhà mất điện, chiếc máy hiện đại thành vô tác dụng.

- Để con bóp chân cho bố, một lát sẽ ấm thôi.

Tôi bóp chân cho bố, hai bàn tay phải xoa thật nhanh, thật đều để tạo ma sát cho chân nóng lên mới đỡ đau được.

Hai bố con ngồi trong bóng tối. Chân bố gầy quá, đôi chân mạnh khỏe ngày nào áp chân tôi giờ còn bé xíu, lạnh lạnh. Tôi chạnh lòng nhớ cái ổ rom đầm ấm ngày xưa. Chợt bố bảo:

- Cu ả, dạo này bố thấy chân hay bị lạnh lắm! Mà lấy vợ đi cho bố kịp biết mặt con dâu út!

Tôi lặng im không nói. Tôi cứ nghĩ phải mua cho bố thứ này, thứ kia mà không biết bố đang cần ở tôi điều gì nhất. Bố nhẹ nhàng bảo:

- Chân bố ấm lên rồi đấy. Thế này dễ chịu hơn dùng cái máy điện kia nhiều.

Bố không biết tôi đã vô tình để rơi giọt nước mắt xuống chân bố. Nước mắt bao giờ cũng mặn và ấm.

VŨ ĐÌNH MẠNH (Hà Nội)

Mẹ Của Con

Dân Nam bộ thường gọi người phụ nữ đã sinh ra mình là “má” hay “mẹ”. Còn tôi thích gọi bằng “mẹ” hơn “má”. Theo chủ quan của tôi, chữ “má” có cái gì đó mộc mạc, bình dị và gần gũi. Còn chữ “mẹ”, dường như cái dấu nặng trong đó tự bản thân nó đã mang đến cảm giác thâm trầm và lặng lẽ.

18 tuổi - thật sự chưa đủ lớn để hiểu thế nào là bao la tình mẹ. 18 tuổi - lắm lúc vô tư làm mẹ buồn phiền.

Tôi vẫn hay cười mỗi khi nhớ đến câu nói của thầy khi bọn học trò than van chuyện bài vở: “Tụi bây muốn biết thế nào là rên rỉ thì vô bệnh viện phụ sản kia”. Rồi một hôm, đi tôi trở dạ, phải mổ! Nghe ngoại kê, cả đêm vết mổ đau đi không ngủ được. Vào thăm di, mặt di trắng bệch, mỗi cử động đều đau đớn. Bên cạnh, đứa bé nhỏ xíu đang say ngủ. Kỳ diệu thật, sinh linh bé bỏng ấy đã nằm trong bụng mẹ nó, đợi đủ ngày đủ tháng “chui ra”. Rồi 18 năm sau, cái hình hài nhỏ xíu ấy sẽ lớn dần, lớn dần... để bằng tôi bây giờ vậy. 18 năm ấy, biết bao vất vả: cho con uống sữa, cho con ăn cơm, cho con uống thuốc khi đau ốm, cho con đến trường với biết bao tin yêu, kỳ vọng và không ít lo lắng... 18 năm - mẹ chắt chiu tất cả để con khôn lớn. Con chăm một hạt giống đã thấy nóng ruột khi nó lâu này mầm, đã muốn từ bỏ khi nó lâu có trái. Vậy còn mẹ, 18 năm qua, có bao giờ mẹ mệt mỏi, có bao giờ mẹ thôi thương yêu con? Phải chăng bản thân mỗi người mẹ đều có một sự kiên nhẫn đến phi thường?

Dường như từ lúc sinh con ra, mỗi người mẹ đều tìm thấy một nguồn sống mới. Mẹ vui với từng tiến bộ của con, lo lắng cho từng gian nan con gặp. Mẹ mừng rỡ khi con biết đi, khoe mọi người khi con biết nói.

Tôi vừa trải qua kỳ thi đại học căng thẳng. Về nhà, mẹ tâm sự, không đêm nào mẹ ngủ tròn giấc, mỗi lần tỉnh dậy thì cầu nguyện phù hộ cho tôi. Tôi thi xong, mẹ lại trông mong ngày biết kết quả. Mẹ sốt ruột đôi lúc làm tôi phát cáu. Nhưng bình tĩnh lại, mẹ lo lắng vì ai?

Khi con trưởng thành, người mẹ vẫn còn bận lòng trăm mối. Ngày đi đi sinh, bà ngoại trông từng cú điện thoại gọi về, rồi tất tả thu xếp mọi thứ vô viện lo cho con. Nhìn ngoại đã già rồi mà vẫn thức cả đêm chạy tới chạy lui lo lắng, tôi chợt nhận ra tấm lòng người mẹ...

Đó là cái thâm trầm cả một đời tàn tảo vì con, là cái lặng lẽ dõi theo con từ khi con lọt lòng cho đến tận khi khôn lớn, là cái bao la dạt dào để tha thứ cho mọi lỗi lầm con mắc phải...

Mẹ của con không phải là người hoàn hảo. Mẹ không dịu dàng, đôi lúc mẹ thiếu chút tế nhị, đôi lúc mẹ thúc ép con phải học quá nhiều... Nhưng mẹ yêu con. Con biết, và sẽ thôi không cần nhàn mẹ nữa.

18 tuổi - vẫn thích gọi mẹ bằng “mẹ”, vẫn thích ôm mẹ làm nũng giống em, vẫn mang trong mình những khát vọng lớn lao. Và 18 tuổi - tôi kịp nhận ra một bến đỗ bình yên, chuẩn bị cho cuộc hành trình ra biển lớn!

NGUYỄN LÊ MINH HẢI (TP. HCM)

Cha Mẹ Tôi

Tôi được sinh ra và lớn lên ở miệt cù lao sông nước miền Tây. Gia đình không khá giả. Có cha mẹ, một chị gái và ba anh trai. Là con út nên tôi được thương nhiều hơn các anh chị. Vì nhà nghèo nên cha mẹ phải tảo tần sớm hôm lo cho chúng tôi ăn học. Ngày đó tôi còn nhỏ, không hiểu hết được gia cảnh nên hay đòi hỏi mua món này món kia, nhưng cha mẹ cũng cố gắng làm thêm nhiều việc để đáp ứng nhu cầu của tôi.

Thời gian trôi qua, tôi lớn lên trong bao gian nan của cha mẹ. Không tiền đóng học phí cho tôi, cha mẹ phải đi làm thuê cho người ta với đủ việc nặng nhọc. Có hôm mẹ leo cây hái trái bị kiến cắn sưng cả mình vì người chủ không cho hái bằng lồng, sợ trái cây bị dập bán sẽ không nhiều tiền.

Mặc cho lũ kiến tha hồ “dùng tiệc”, mẹ tôi cũng cố gắng hái cho xong chỉ mong sao có tiền lo cho con ăn học. Những hình ảnh đó tôi không thể nào quên được suốt cuộc đời này.

Rồi tôi cũng học xong lớp 12, lên Sài Gòn thi đại học. Tôi thi đậu vào một trường trung cấp. Ngày tôi nhập học mẹ phải đi vay tiền cho tôi lên Sài Gòn. Cầm 300.000 đồng trong tay mà lòng tôi xót xa. Nhớ mãi dáng mẹ gầy gầy tiễn tôi ra bến xe. Mẹ mua cho tôi ổ bánh mì thịt còn mẹ thì ăn xôi 500 đồng. Ngồi trên xe mà nước mắt tôi giàn giụa không cầm lại được, hình ảnh mẹ ngồi ăn gói xôi khô khan cứ làm tôi nghẹn cổ. Tôi tự hứa với lòng sẽ cố gắng học thật tốt và kiếm việc làm để tự lo tiền ăn ở và học phí. Nhưng tôi đâu biết rằng tôi đi được vài ngày thì mẹ tôi cũng lên Sài Gòn tìm việc làm để có tiền cho tôi ăn học. Mẹ đi ở cho nhà người ta, tới tháng lãnh lương mẹ không đưa thẳng cho tôi mà gửi qua nhà bà con nhờ chuyển, vì mẹ không muốn tôi biết mẹ đang ở Sài Gòn.

Tôi ít khi về quê thăm nhà thăm cha mẹ vì tôi hay bị say xe. Nhưng đó chỉ là lý do tôi nói với mọi người, thật sự là tôi rất nhớ nhà, nhớ cha mẹ nhưng vì không có tiền nên đành phải thế. Rồi tôi cũng dành dụm đủ tiền về quê thăm cha mẹ. Vì muốn tạo cho gia đình bất ngờ nên tôi không báo trước. Tôi đó tôi về tới nhà, đứng ngoài cổng thấy nhà cửa vắng tanh vắng ngắt, bước vào nhà thấy cha tôi đang ngồi ăn cơm tối một mình. Bữa cơm tối của cha là “cơm nguội chan nước sôi cho thêm ít muối cho mặn mặn để ăn con à...”.

Ở Sài Gòn tôi còn có được đậu hũ chiên, rau muống luộc. Còn ở nhà cha mẹ tôi lại ăn như thế này sao? Tôi không cảm được nước mắt ôm chằm lấy cha mà khóc... Khi tôi hỏi mẹ đâu thì cha đã kể cho tôi nghe tất cả về chuyện mẹ lên Sài Gòn đi làm. Lúc đó tôi đã trách các anh chị mình sao không phụ giúp gì để cha mẹ cực khổ, mà đâu biết rằng gia đình anh chị cũng thiếu trước hụt sau.

Tôi trở lại Sài Gòn theo địa chỉ cha đưa để đi tìm mẹ. Tôi không cho mẹ làm nữa vì giờ tôi cũng đã xin được việc làm, đã trang trải được tiền ăn, tiền trọ, chỉ xin thêm gia đình một ít tiền học nữa thôi. Ba năm trôi qua thật nhanh, tôi ra trường và có việc làm ổn định, đã có thể đỡ đần được cha mẹ hằng tháng. Mỗi lần tôi gửi tiền về quê cha tôi lại điện thoại lên: “Cha mẹ cảm ơn con”. Chính vì câu nói đó của cha mà tôi đã khóc. Tôi nhớ lần mẹ bị kiến cắn sưng mình, nhớ bữa cơm tối của cha chan nước muối, nhớ những tháng ngày mẹ làm phận tôi đòi cho người ta... Cha mẹ đã vì tôi mà hy sinh tất cả thì những đồng lương báo hiếu ít ỏi hôm nay của tôi nào có đáng gì...

Vòng Tay Của Mẹ

Sáng giờ trời cứ mưa rả rích, mưa cứ như cuốn phăng đi mọi thứ, vậy mà sao nó không cuốn phăng luôn nỗi buồn chất chứa trong lòng tôi nhỉ. “Ai chẻ trôi nước đậu phộng không?”, “Ai chẻ trôi nước đậu phộng không?” - âm thanh từ con đường ẩm ướt dưới kia vọng lên cắt đi dòng suy nghĩ trong đầu tôi. Cái bóng và tiếng rao của bà bán chẻ trôi nước cứ nhỏ dần nhỏ dần theo những giọt mưa đang rơi trên mái hiên.

Nhìn dáng người gầy nhom, mái tóc dài cột cao ra sau và gánh chẻ trôi nước đi bên kia đường sao giống hình ảnh của mẹ tôi quá. “Bây giờ mẹ đang làm gì nhỉ? Mẹ có nhớ đến mình không?”. Một năm tôi chỉ về thăm mẹ được hai lần. Khi những nụ hoa đỏ của những chòm phượng đã nở rộ và khi những bao lì xì đỏ được bày bán trên phố. Nhắm đi nhắm lại tôi thấy mình chỉ còn gặp mẹ được khoảng 40-50 lần nữa thôi, bởi một đời người có bao lâu.

Những lần về thăm nhà thềm lấm cái ôm và vòng tay triu mến của mẹ. Mùi thơm của nồi bánh trôi nước vẫn thơm đượm như thuở nào. Mẹ hay nói với con rằng: “Ồ đời, dù có bị vùi dập bởi phong ba bão táp thì chúng ta phải biết đứng dậy, phải kiên định, y như bánh trôi nước, vẫn luôn nổi lên trên mặt nước con ạ”.

Đó là một bài học lý thú, đúc kết từ kinh nghiệm và sự từng trải mà tôi học được từ mẹ. Những đêm về thăm nhà tôi hay mắc võng ngoài hiên ngồi tâm sự cùng mẹ, tôi thật sự cảm thấy thoải mái và hạnh phúc biết nhường nào. Hai mẹ con huyền thuyên đủ chuyện trên đời. Tiếng ếch nhái và những con đom đóm bay chập chờn tạo thành một bản đồng ca đầy màu sắc. Từ không gian sâu thẳm vọng về điệu nhạc “*Ghe chiếu Cà Mau đã cắm sào trên bờ kinh Ngã Bảy, sao cô gái năm xưa vẫn chưa thấy ra chào...*”, thật đúng điệu miền Tây. Vừa gần mẹ, vừa thoát khỏi cái cảm giác xô bồ đầy hối hả của cuộc sống phố thị, đó như một nốt trầm trong một bản nhạc nhộn nhịp. Yêu lắm cuộc sống quê nhà!

Rồi cũng đến ngày tôi lên đường, tiếp tục đua chen học hành với người đời. Mẹ tôi không quên gửi theo cho tôi hũ mứt sặc và mấy đòn bánh tét làm quà cho mấy đứa bạn cùng phòng trọ của tôi. Đôi mắt mẹ rung rung nhỏ lệ khiến lòng tôi bồi hồi xót xa. “Rồi con sẽ lại về mà mẹ, mẹ ở lại mạnh giỏi nha mẹ”. Bàn tay chai sạn giờ lên vẫy vẫy và cái khăn rằn lau đi hai hàng nước mắt thay cho lời từ biệt của mẹ dành cho tôi.

Hai mươi năm trời nuôi con khôn lớn, đôi mắt sâu thẳm đã hằn vết chân chim trên khuôn mặt hốc hác của mẹ. Đã có bao giờ con nói với mẹ rằng “con yêu mẹ” đâu, phải không mẹ? Đã vậy con còn làm mẹ buồn với những trò nghịch ngợm đánh lộn hồi nhỏ, quậy phá hàng xóm khiến mẹ bị mắng vốn. Những trò chơi vô bổ, phung phí bao nhiêu tiền mồ hôi và nước mắt của mẹ. Con biết chứ, con biết con hư lắm mẹ à!

Phải chi thời gian quay trở lại để con được ở bên mẹ nhiều hơn, được mẹ vỗ về và nâng niu trong vòng tay triu mến. Nhưng cố níu kéo thì cũng không được gì. “Hiện tại mới là điều quan trọng”, đây là điều mà mẹ đã dạy con. Người ta nói rằng: “Không ai có quyền chọn cho mình nơi sinh ra. Không ai quyết định được hoàn cảnh xuất thân và không ai có thể lựa chọn cho mình một mái ấm. Nhưng con người có quyền chọn lựa mình sẽ sống ra sao trong cuộc đời này”. Con hứa sẽ sống tốt mẹ à. Con yêu mẹ nhiều lắm và con không muốn mẹ sẽ buồn vì những việc làm không tốt của con.

HUYỀN NHỰT AN (ĐH Cửu Long)

Ba - Niềm Kiêu Hãnh Của Con

Ba của con là một người kiêu hãnh. Hai mươi - kiêu hãnh là một thanh niên tràn đầy nhiệt huyết, yêu đời và tài năng. Ba mươi - kiêu hãnh là một người chồng chung thủy, một người cha mẫu mực, là trụ cột của một gia đình với người vợ đảm, với những đứa con ngoan hiền. Bốn mươi - kiêu hãnh, chỉ trong một ngày đã mất đi tất cả, hai chữ “mưu sinh” đã chiếm mất vị trí của “kiêu hãnh”. Mỗi ngày hai buổi dầm mưa dãi nắng trên vỉa hè của một cái chợ để buôn bán, cái ăn, cái mặc của bốn con người trong gia đình, tương lai của hai đứa con đang đong đầy trên vai ba, còn đâu giây phút nào để thấy nhục nhã, ê chề.

Có một ngày, con đem cả phần tiền ăn một ngày của mình để mua một hộp xôi thật nhiều thịt, rứt rứt mang đến cho ba. Vừa trông thấy con, ba đã nhú mày và kéo con đến một góc khuất, vội vàng nhận lấy hộp xôi trên đôi tay rứt rứt của con, không phải với một lời cảm ơn mà là “Sau này, đừng bao giờ ra đây nữa có biết không?”. Rồi ba tắt tà trở lại chỗ bán, con đứng mãi trong nơi khuất ánh mặt trời mà nhìn ba dưới cái nắng gay gắt, cảm tờ báo quạt quạt, bỗng dưng con thấy tan nát cả một cõi lòng, nước mắt mặn đắng cả tâm hồn. Kia là ba của con sao, người ba luôn kiêu hãnh, luôn là niềm tự hào của con đó sao?... Con đã nhắm mắt bước đi mà cả gương mặt ướt đầm.

“...Không ngờ có một ngày mình lại ra nông nỗi này. Có ai mà nói trước điều gì, cuộc đời này luôn đổi thay, nhiều trở trêu, mất cả một đời vẫn chưa học hết chỉ một chữ *ngờ*. Nhục lắm! Đứng bán ở đó, nhiều khi gặp người quen phải quay mặt đi, nhưng đâu phải ai cũng nhìn mình, có người quen thật đấy, mới ngày nào còn anh anh em em, giờ làm như người xa lạ. Đời là thế, chua chát, phũ phàng thật. Nhục, một mình tôi chịu, tôi gánh hết, có chết cũng không để mẹ con nó bước ra chỗ đó...”. Nếu ba không say men rượu, liệu đến bao giờ ba mới trút hết nỗi lòng của mình ra? Nếu con không tình cờ nghe thấy, đến khi nào con mới hiểu hết tấm lòng của ba đây? Một lần nữa, trong bóng tối, nước mắt con lại rơi, nhưng lần này con biết vì sao con lại khóc. Con khóc cho niềm kiêu hãnh của ba, khóc cho sự tệ hại của con. Ba đâu trách ông trời, đâu hận những người đã hại gia đình mình ra như thế, chỉ là ba đang học một phần trong chữ *ngờ* kia mà thôi, có phải không ba? Ba thay con gánh đi những lo toan trong cuộc sống, con sẽ thay ba gánh lấy niềm kiêu hãnh và sự kỳ vọng.

Bây giờ, ba không còn bán ở chợ nữa, niềm kiêu hãnh lại trở về trên nụ cười của ba. Bây giờ, con đã là sinh viên của một trường đại học danh tiếng, từng bước con đến với ước mơ của mình, đem về sự tự hào cho ba. Cuộc sống sinh viên xa nhà quá nhiều khó khăn và bỡ ngỡ, với một sinh viên tinh lẻ trước mắt luôn là những cạm bẫy của cuộc sống muôn màu, nhưng con luôn nghĩ đến ba, đến những gì ba đã trải qua để thấy mình nghị lực, mạnh mẽ hơn để thích ứng với môi trường mới.

Ba đã đi qua hai phần ba cuộc đời để học một chữ *ngờ* trong cuộc sống, con còn hai phần ba cuộc đời nữa để học tiếp những gì còn lại trong chữ *ngờ* kia. Con sẽ như ba, luôn đứng vững trước mọi sóng gió của cuộc đời. Ba ơi, mãi mãi, dù ba là ai, ba làm gì, ba như thế nào, ba sẽ luôn là niềm kiêu hãnh của con. Và con sẽ cố gắng để là niềm tự hào của ba.

LÊ PHƯƠNG QUYÊN (Long Xuyên)

Tìm Trong Mắt Mẹ

Mẹ kính yêu! Con không dám và cũng không muốn nghĩ theo điều mà những triết gia cho đó là thuyết âm dương. Con chỉ tự hào cảm nhận rằng, có một sợi dây vô hình truyền sự đồng cảm giữa mẹ và con.

Ông nội mất đột ngột sau vài tháng nghỉ hưu. Bà cũng đến lúc được nghỉ ngơi, cả đời vun vén cho các cô con gái rồi còn gì! Các cô giặt mình cũng đã quá thời, gác chuyện bán mua mà lần lượt đi lấy chồng. Con không gì hạnh phúc bằng được về ở luôn với mẹ.

Mẹ sinh hai em nữa. Con thấy rồi nhọc nhằn sẽ oằn thêm vai mẹ. Thời cuộc khó khăn, con phải phụ mẹ mua gánh bán bưng, sinh kế của năm miệng ăn là đây. Đạo trước, nhà mình cũng thuộc khá giả trong vùng biên. Mấy năm, con tốt nghiệp Sư phạm về công tác tại quê nhà, mọi thứ thay đổi theo diện mạo của một thị trấn mới. Duy chỉ có nhà mình vẫn vậy. Mẹ vẫn quen tảo tần với nghề cũ. Hơn hai mươi năm, dường như chưa bao giờ mẹ hưởng trọn vẹn những phút giây sung sướng cho riêng mình. Tất cả cũng chỉ vì phương cách làm ăn quá chú quan của ba, vì hành trang mà chúng con cần có để dấn bước vào đời.

Mẹ giản dị, khiêm nhường và luôn hòa nhã nên mọi người đều mến. Đồng nghiệp con đến chơi, cứ ngoa lời không chỉ để thần tượng mẹ mà còn để tị với con. Con không lý giải được vì mỗi ngày khoảng cách giữa ba và con xa dần. Ở xa, nhắc máy gọi về con muốn gặp mẹ; rồi những gút mắc trong công việc, những tâm tư về quan hệ bạn bè... con cũng chỉ biết tỏ vẻ cùng mẹ. Mẹ dạy chúng con biết chấp nhận những thiệt thòi và lúc nào cũng đoán được con muốn gì. Và như thế, mẹ đã trở thành một nhà tâm sinh lý trong căn nhà nhỏ bé này.

Con kể mẹ nghe có lần đi ăn với cô bạn gái, con đã lỡ miệng nói: “Người phụ nữ ăn khiêm tốn nhất mà anh từng thấy là mẹ”, con đã nhận từ mẹ ánh mắt không hài lòng. Thật sự vậy mà! Bữa cơm, chẳng phải mẹ chỉ gắp những miếng ăn nhỏ, là người rời khỏi bàn sớm nhất đó sao?

Ngày nghỉ của con hiếm hoi. Con muốn ngồi cạnh mẹ xem ti-vi. Mẹ tâm lý, mình miễn nên thích nghi một số chương trình bổ ích trên truyền hình. Con tán thành bởi mẹ cho rằng phim truyện Việt Nam dễ xem hơn, gần gũi hơn. Con gặt đầu đồng cảm khi mẹ nhận xét về một nhân vật mà “cô gái ấy quá ích kỷ với người khác, với cả cha ruột của mình”. Con thêm được nhìn hoài trong đáy mắt mẹ không có sự lo toan, phiền muộn những lúc như thế.

Con cục cựa, nghe rêm mình do không thẳng giấc. Trong mùng vẫn ngổn ngang mớ bài soạn gấp gấp cho kỳ thanh tra. Lại thiếp đi đêm qua để mẹ phải mắc mùng như một đứa trẻ. Con thừa ý thức, nhà mình trống trải, không tiện “nướng” thêm. Mẹ đã không gọi con dậy sớm tập thể dục rồi chuẩn bị đến trường như mọi hôm mà kéo nhẹ cửa một mình ra chợ khi trời chưa sáng. Vì mẹ biết, con đã thức đến khuya và sáng nay cuối tuần.

NGHIÊM QUỐC THANH (An Giang)

Lòng Cha

Liên tiếp sau mấy năm mất mùa ở vùng kinh tế mới, nơi mà bố mẹ tôi dành cả tuổi thanh xuân để phá rừng làm rẫy, gia đình tôi dọn về sống nhờ nhà ngoại trên thành phố.

Nhờ gia đình ngoại đùm túm cứu mang nên gia đình tôi có nơi nương tựa. Nhưng nói sao cho hết những khó khăn nhọc nhằn của thời bao cấp. Tìm được kế sinh nhai để nuôi sống gia đình năm người là thách đố lớn với bố mẹ tôi. “Cùng tắc biển”, bố cũng kiếm được chiếc Suzuki đời cũ chạy xe ôm ở bến xe. Còn mẹ tôi xin được một chân bán hàng cho hợp tác xã thời bao cấp.

Khi đã tạm không lo đến chuyện gạo cơm, bố tôi lấy phấn viết lên bảng câu *“Càng học cao chân trời càng mở rộng”*. Dòng chữ ấy như một lời khẳng định, bố sẽ dành hết sức lực, dành hết cuộc đời này lo việc học cho ba anh em chúng tôi. Điều mà ngày xưa bố bỏ ngang hay không có điều kiện để theo đuổi.

Làm sao tôi quên được những trưa hè oi ả nắng gay gắt, bố phơi mình ở bến xe để chờ đợi, kiếm từng người khách. Dù mệt nhọc rã rời sau một ngày rong ruổi đưa khách đi khắp nơi, đêm đêm bố vẫn đưa tôi đi học, rồi ngồi chờ ở vỉa hè, tan học đưa tôi về. Tôi là khách hàng “đặc biệt” cho những cuộc xe ban đêm của bố. Hằng đêm đi học, ngồi sau tấm lưng còng của bố, tôi luôn thấy ấm áp vì được lòng cha bao bọc chở che mình.

Bố bỏ việc chạy xe ôm mấy ngày. Lặng xăng, lo lắng, bồn chồn khi đưa anh tôi đi thi đại học. Đến ngày tôi thi đại học, bố vẫn y như thế. Bố kể buổi thi nào của chúng tôi bố cũng ngồi ngoài vỉa hè, không thiếu buổi nào. Lòng bố cũng bồn chồn, căng thẳng như bố đang trong phòng thi chứ không phải là con bố.

Mỗi lần anh tôi, rồi tôi về báo tin đã đậu vào đại học, niềm vui bùng sáng lên trong mắt bố mẹ tôi. Làm sao tả được nỗi vui mừng của cả nhà tôi lúc đó! Bố lại chạy ra bến xe sớm hơn, tối về nhà muộn hơn. Nhà nghèo, lo việc học cho một sinh viên Sư phạm Anh (học thêm Đại học Tổng hợp Anh) với một sinh viên Y khoa đâu phải chuyện đùa. Bố như đốt cháy những sức lực còn lại của đời mình cho chúng tôi ăn học. Từng cuốn từ điển tiếng Anh, những giáo trình Y khoa dày cộp, dụng cụ ngành Y... phần lớn có được từ những ngày bố rong ruổi hít bụi trên đường với những cuộc xe ôm, và những ngày mưa tầm tã bố dầm mình đón khách... Mỗi lần dòng chữ *“Càng học cao chân trời càng mở rộng”* bằng phấn nhặt đi thi bố lại tô thêm cho đậm, như một lời động viên nhắc nhở chúng tôi trên con đường học tập.

Quả ngọt mà bố mẹ cố công vun trồng đã chín mà bố không được hưởng. Giống như bà nội, bố đã ra đi vì chứng bệnh ung thư gan. Căn bệnh quái ác cướp đi bao người ở bệnh viện tôi đang làm việc, mọi người đang ngày đêm nghiên cứu tìm cách ngăn chặn và tiêu diệt nó. Anh em tôi đều không cảm được nước mắt khi mang tháng lương đầu tiên về nhà. Bố đâu? Chỉ còn lại dòng phấn trắng trên tấm bảng đen thay cho bố.

Bố ơi! Mười năm qua, từ ngày bố mất, dòng chữ *“Càng học cao chân trời càng mở rộng”* bằng phấn mà bố viết luôn được anh em con giữ gìn cẩn thận. Con nguyện với bố, ý nghĩa của dòng chữ ấy rồi sẽ được truyền tiếp cho đời con đời cháu của chúng con.

LƯƠNG HOÀI SON (Tây Ninh)

Hôm Qua - Hôm Nay

“**Hôm qua**” của tôi là sáng sáng hai cha con đi trên chiếc xe đạp sườn ngang, đến công trình xây dựng thì dừng lại, để cha vào bán mồ hôi và sức lực cho manh áo chén cơm của cả gia đình. Tôi lại “tót” lên xe đi 4km nữa mới đến trường học, chiều về hai cha con lại về chung. (Mẹ sinh em bé, tôi phải nghỉ học từ lớp 6. Năm năm sau đi học lại ở trường bổ túc, trường lúc đó còn học chương trình “nhảy lớp” nên tôi học cả buổi chiều). Có một lần không phải học chiều, tôi trở về và ghé lại công trình của cha, thấy cha ngồi ăn cơm mà tôi suýt khóc, cảm giác rung rung ấy đã qua 10 năm rồi mà mỗi lần nhớ lại cứ như đang hiện hữu.

Đối diện với công trình cao ngất ngưỡng là căn nhà kho kiêm nhà ở thấp lè tè của anh em công nhân, bảo vệ. Cửa nhà mở toang, bên trong ngồn ngộn những xi-măng, sắt thép... Cha tôi ngồi lột thỏm, bé nhỏ với cà mèn cơm cùng lọ đậu hủ kho khô (cha tôi ăn chay trường) giữa điệp trùng những vật liệu xây dựng. Ngoài công trường bụi cứ mù mù mịt mịt, trong nhà kho hăng đậm mùi vật tư... Mất cha tôi xa xăm mà miệng cứ nhai cơm theo quán tính, như rằng phải ăn để có sức vượt qua những chập chùng của đời người chứ không hề cảm giác được sự ngon, dở của bữa ăn.

Ngoại cảnh đó, ánh mắt xa xăm của cha tôi hôm đó đã in vào tâm trí tôi một nỗi niềm oằn nặng. Chị em tôi phải làm gì để cha không còn bé nhỏ, để ánh mắt cha không còn đau đáu, để bữa ăn - niềm vui đơn giản nhất của đời người - cha tôi phải ngồi bên mâm cơm đàng hoàng. Và “hôm nay” tôi đã làm được điều đó dấu cuộc đời vẫn còn những khó khăn. Chị em tôi đều có việc làm ổn định, dù không giàu có như người khác nhưng cũng vừa đủ sống theo sức lao động của mình chứ không như cha tôi ngày ấy.

Vậy mà hôm tôi có quyết định đi học ở Hà Nội, cha lại bản thân như người vừa khỏi bệnh. Chả là việc đi học này là tự túc chứ không được một sự tài trợ nào, nhưng trong họ hàng nhà tôi từ trước đến giờ chỉ có mình tôi được đi học ở xứ ngàn năm văn hiến, mà thời gian học lại dài như thế! Cha hỏi: “Vậy... cần bao nhiêu tiền?”. “Cha cho à?”. “Không, tao mượn giùm. Nhưng phải lên Ủy ban xã chứng nhận nợ”. “Trời đất! Cha nuôi con lớn được, bây giờ cho mượn bao nhiêu phải đòi chứng nhận nợ?”. “Hồi đó nuôi không tính vì mày là con tao. Giờ phải tính vì mày là... của công chúng. Phải chứng nhận để mai mốt đủ chứng cứ mà... đòi”.

Nhận tiền của cha mà tôi muốn khóc. Dù bây giờ cha không bán mồ hôi cho bụi mù của công trình, không neo mình trên những giàn giáo cheo leo nữa, nhưng để có số tiền này cha phải chắt góp từ những rau, cà, dưa, đậu... Cha ơi, ngày hôm nay con đã hơn ngày hôm qua nhưng không bao giờ quên được lòng cha mẹ...

Đ.P.THÙY TRANG (Tây Ninh)

Có Một Người Cha Như Thế

Chiều nay đi sắm soi chiếc áo sơ mi tặng bạn trai. Chợt nghe cuộc trò chuyện của hai cô gái chọn áo tặng ba nhân “Father’s day”. Giật mình nhận ra chưa bao giờ mua tặng ba chiếc áo sơ mi đắt tiền.

Không biết bao nhiêu sinh nhật trôi qua mà ba chưa lần nào nhận được quà từ con gái. Những tháng năm ba vất vả gà trống nuôi con. Vậy mà những món quà yêu thương chưa một lần con trao tay ba. Chạnh nghĩ, con thấy mình vô vàn lỗi với đấng sinh thành.

Nhớ ngày tòa phán quyết hai con theo ba. Tụi con lóng ngóng chờ mong sự tranh giành từ mẹ. Nhưng rồi nhận được sự thất vọng lớn lao. Bẵng thời gian sau, mẹ chấp nôi. Tháng ngày sống trong tình yêu thương của ba làm tụi con quên đi hình ảnh mẹ. Ba vừa là người cha đúng nghĩa vừa sắm vai người mẹ chu toàn. Hai đứa tuy thiếu mẹ nhưng hiếm khi thua thiệt so với những đứa trẻ khác. Là đàn ông nhưng ba rất khéo léo trong việc chọn từng bộ quần áo hợp màu da con, đôi dép đi sao cho êm chân mà không trượt té, chiếc nón lá cho con gái đi kèm chiếc áo dài cho đúng điệu... Nếu không nói ra chắc gì bạn bè trang lứa biết tụi con không có mẹ. Vậy mà điều đó là sự thật!

Rồi hai đứa vào đại học. Ba thui thủi một mình trong căn nhà rộng. Tháng tháng lại cấp túi lên thăm con học đại học, vét hết túi cho chúng nó không thua chúng bạn. Chưa một lời ba than van hay ta thán sự vất vả và khó nhọc.

Ngày chị Hai nhận bằng tốt nghiệp ba phải đi làm xa nên không đến chia vui với chị. Nhưng con biết ba vui lắm. Đi đâu ba cũng khoe con gái tôi vừa tốt nghiệp đại học. Rồi đến lượt con ra trường, ba nhân đôi niềm vui.

Chưa chăm sóc ba được bao nhiêu, chị Hai lên xe hoa. Con nhận công tác ở xa. Thế là nhà lại trống vắng. Hai chị em bàn nhau, cho ba đi bước nữa. Ba sống bấy nhiêu khoảng thời gian ấy cho hai chị em là quá đủ. Ba phải có hạnh phúc cho riêng mình nhất là khi tuổi ngày một cao.

Một cuộc hôn nhân chấp vá sau ngần ấy năm lo cho con cái thành đạt mới được ba đồng ý. Con biết ba chỉ muốn hai chị em yên tâm đi lấy chồng. Chứ con biết đã bao nhiêu người phụ nữ khác muốn ba bước tới khi mẹ không còn bên cạnh, nhưng đều bị ba từ khước. Con biết ba sợ cảnh mẹ ghê con chồng, sợ rằng hai chị em sẽ bị san sẻ tình cảm, rồi không được suôn sẻ trong chuyện học hành.

Tất cả sự hy sinh của ba chúng con đều hiểu và tận đáy lòng chúng con luôn khắc ghi công ơn sinh dưỡng của ba. Giờ đây, chúng con vì bận bịu công việc đã thưa dần những lần về thăm ba. Quên cả việc tặng ba những món quà nhân ngày kỷ niệm. Con biết ba chẳng bao giờ muốn nhận quà từ các con, mà ba chỉ muốn gia đình được sum họp, vui vầy như cái ngày chỉ có ba cha con sống với nhau. Nhưng ngày đó giờ sao khó thực hiện. Mỗi đứa lấy chồng về một nơi, bận bịu với nhiều công việc. Duy chỉ có ba là luôn sống ở căn nhà cũ và mong ngóng những đứa con phương xa trở về.

TRẦN THỊ THÙY TRANG (Tiền Giang)

Bố Của Con

Thuở con còn nhỏ nhà mình đã chia hai, mẹ phụ giúp người ta ở trên phố; ngoại, con và anh, chị ở quê với bố. Lương thương binh 61% còm cõi của bố chẳng được bao nhiêu. Ngoại đau ốm, chúng con xin tiền đóng tiền học cũng hết. Cái ăn, cái mặc vì vậy phải tính từng bữa.

Ngày ngày, bố bán sức lao động ít ỏi của mình cho xí nghiệp gạch ngói để lấy 15.000 đồng. Không những vậy, bố còn xin chú Ba chân chõ gạch buổi đêm, thấy chú e ngại bố nài nỉ: “Tôi khỏe lắm, chú khỏi lo”. Bữa cơm của bố lúc nào cũng vội vàng vì trong đầu bố đã hình thành việc tiếp theo mình cần phải làm. Có lúc sau bữa ăn, bố đi bón phân lúa, làm cỏ, giặm lại mái tranh, đan rổ hay bện chổi... Đôi tay bố chẳng có việc gì không làm được cả.

Những đêm bố đang ngon giấc, ngoại lại đánh thức bố bằng bệnh đăng trí tuổi già. Ngoại đòi ăn, đòi đi chơi... Bố lại chăm sóc ngoại, dỗ dành ngoại. Những lúc tỉnh, ngoại lại ôm đôi tay bố khóc: “Mẹ xin lỗi”. Một ngày, dường như chẳng có lúc nào bố nghỉ.

Một lần người ta tới báo bố đi nghe điện thoại, con được bố cho theo cùng. Đã gần hai năm con chưa được nghe giọng nói của mẹ, con đã khóc khi mẹ dặn “ngoan nghe lời bố nghe không”. Mẹ ơi! Lúc nào con cũng ngoan hết. Thấy con khóc, bố ngoảnh mặt đi chỗ khác. Con biết lúc đó bố rất đau, còn đau hơn những vết thương chiến tranh để lại. Chờ con về, trưa hôm đó bố đã làm một chiếc chong chóng lá dứa đẹp nhất để con khoe với chúng bạn. Lúc đó, con muốn nói với bố rằng “lần sau, dù nhớ mẹ đến đâu con cũng không khóc nữa”.

Thương bố ngày một gầy, da ngày một sạm đen, chị Cả và anh con đều muốn bố học để bớt gánh nặng trên vai bố. Bố nói gần từng tiếng: “Dù nhịn ăn nhịn mặc, bán hết sức lao động của mình, bố cũng không muốn các con nghỉ học giữa chừng”. Đêm đó bố đã khóc. Đó là lần đầu tiên con thấy bố khóc.

Mẹ về quê vì bệnh tụt huyết áp, gánh nặng trên vai bố lại thêm trĩu xuống. Những lúc bố quần quật làm ngoài đồng, chạy đua với thời gian để đi làm thuê cho người ta, mẹ lại nói: “Ông làm để chết à?”. Bố chỉ cười: “Bom rơi đạn nổ còn không chết, huống chi ba việc còn con này”.

Ngày con nhận tấm bằng đại học, con muốn san sẻ niềm hạnh phúc đó với bố đầu tiên. Nhưng tai nạn giao thông mang bố đi mãi... Con chỉ biết cầm tấm bằng và khóc trong câm lặng. Con không được sinh ra trong gia đình giàu có, không thừa hưởng gen thông minh vượt trội... Nhưng con thấy mình thật giàu có vì những tài sản tinh thần mà bố đã để lại cho chúng con.

PHẠM THỊ TÌNH (Nam Định)

1. Lone Ranger: Nhân vật người hùng miền Viễn Tây trong loạt phim truyền hình cùng tên nổi tiếng của Mỹ.
2. Zoro: Người anh hùng giấu mặt trong bộ phim Huyền thoại Zorro.
3. Người dơi: Siêu anh hùng trong bộ phim Người dơi.
4. Các chàng trai Bonanza: Phim Bonanza kể về cuộc phiêu lưu thú vị của Ben Cartwright và các con trai của ông khi bảo vệ trang trại và giúp đỡ người khác.
5. Peter Gunn: Thám tử tài ba trong bộ phim cùng tên của Mỹ.
1. Viết tắt của Alternative captain: đội trưởng dự bị - (ND)
2. Mùa Thu (tiếng Anh) - ND
3. Nơi trú ẩn (Tiếng Anh) - ND
4. Những người chủ trì hôn lễ ở Las Vegas thường đóng giả làm Elvis Presley - ND
9. Tên nữ nhân vật chính trong bộ phim truyền hình dài tập Leave it to Beaver của Mỹ - ND
10. Một người Mỹ da đen đã bị một nhóm cảnh sát Los Angeles đánh liên tiếp bằng dùi cui, cùng lúc một nhóm cảnh sát khác bàng quan đứng nhìn. Cảnh này đã được một người đi đường ghi lại từ xa và làm dấy lên làn sóng phản nộ trong cộng đồng người Mỹ da đen. Sau đó trong một lên truyền hình, Rodney King đã nói câu "Chúng ta không thể sống hòa thuận được sao?" - ND
11. Một loại axit amin có trong thịt gà tây, L-tryptophan sản sinh ra vitamin B và axit nicotinic trong cơ thể, nhưng nó cũng gây buồn ngủ. - ND
12. Một lễ hội đấu bò kéo dài mười ngày được tổ chức hàng năm ở Calgary, Alberta, Canada. - ND
5. Một loại thuốc nhuận tràng - ND
6. Split-level: ngôi nhà được chia làm hai khu và sàn của khu bên này nằm cao hơn so với khu bên kia. Hai khu được nối với nhau bằng cầu thang - ND
7. Foam finger: một đồ vật có hình bàn tay nắm lại với ngón trở giơ lên cao, tượng trưng cho vị trí số một, thường dùng để cổ vũ trong các môn thể thao - ND.
8. Tên một bài hát của Elvis Presley, dịch sang tiếng Việt là Chó Săn - ND
- 16\ . Tác giả chơi chữ, dùng một từ tiếng lóng vừa chỉ thám tử tư, vừa chỉ bộ phận sinh dục.
- 17\ . Running Base: thuật ngữ bóng chày, chỉ việc cầu thủ của đội tấn công cố gắng chiếm chốt của đội phòng thủ.
- 18\ . File rất nhỏ lưu giữ những lần lướt web của người sử dụng trên máy tính.
- 19\ . Đơn vị đo trọng lượng của Anh Mỹ, một pound xấp xỉ 4,45kg.
- 3\ . Đơn vị đo chiều dài của Anh: 1foot = 0,3m.
- 4\ . Vị thần cai quản âm phủ trong thần thoại Hy Lạp.
- 5\ . Cảm giác đau đớn và khó thở của những người lặn sâu ở biển khi đột ngột ngoi lên mặt nước.
- 6\ . Ý nói khu sang trọng.
- 7\ . Abraham Zapruder, người duy nhất quay được đoạn phim chi tiết vụ ám sát tổng thống John Kennedy năm 1963.
- 20\ . Một nhân vật phản diện trong bộ phim A Christmas Carol, chuyển thể từ truyện ngắn cùng tên của Charles Dickens, được viếng thăm bởi ba hồn ma Giáng Sinh quá khứ, hiện tại và tương lai.
- 8\ . Đây là những thành tố thường xuất hiện trong tên người Do Thái.
- 9\ . tên một hiệu quần áo thời trang.
- 10\ . Một môn thể thao gần giống với bóng chày, nhưng sử dụng bóng to hơn, và bóng được lăn về đĩa nhà thay vì được ném, và các cầu thủ đá bóng thay vì đập.
- 11\ . Chứng bệnh mà bệnh nhân thường chuyển tiếp giữa trạng thái cực đoan, từ kích động cho tới trầm cảm.
- 21\ . Kiểu để tóc quen thuộc của những người hói, nuôi dài lọn tóc ở một bên đầu rồi ép nó nằm che phần hói.
- 22\ . Fonzairelli, nhân vật trong phim hoạt hình những năm 70.
- 12\ . Hội chứng Stockholm là một hiện tượng tâm lý đôi khi xảy ra với con tin bị bắt cóc, theo đó nạn nhân bị bắt cóc thường tỏ dấu hiệu đồng cảm với kẻ bắt cóc mà không tính đến hoàn cảnh nguy hiểm hay rủi ro mà nạn nhân lâm phải.
- 23\ . Đồ ăn thanh khiết theo luật Do Thái.
- 13\ . Với người Do Thái, sinh nhật 15 là một dịp quan trọng, đánh dấu ngưỡng cửa trưởng thành của con trai.
- 24\ . Những hồ sơ hoàn tất là kết quả của nhiều năm nghiên cứu khoa học kết hợp với kinh nghiệm nhiều năm.
- 14\ . Con số trung bình của thị dân.
- 15\ . Nguyên văn là "Dying Nun" - dì phước chết, và "Flying Nun" - dì phước bay.
- 1\ . 90 - 95 điểm.
- 2\ . Nhóm trường danh giá nhất ở Mỹ.
- A.A. (Alcoholics Anonymous): Tổ chức hỗ trợ những người nghiện rượu trên toàn thế giới.
- Hasit: Một loại thuốc lá có khả năng kích thích và gây nghiện giống như cần sa.
- Aspirin: Tên thuốc "aspirin" chính thức ra đời từ năm 1899 và ban đầu được bào chế dưới dạng bột, dùng để chữa bệnh cúm, cảm sốt.
- Có hai loại suy nhược, ngoại sinh và nội sinh. Suy nhược ngoại sinh xảy ra khi cơ thể phản ứng lại những sự kiện bên ngoài và thường có liên quan mật thiết đến cảm giác đau buồn. Trong khi đó, suy nhược nội sinh là kết quả của cơ chế sinh hóa sai lệch và thường có liên quan đến yếu tố di truyền,

ví dụ như chúng ăn uống vô độ hoặc nghiện rượu hay nghiện ma túy. Trong thực tế, tất cả những điều này chính là những biểu hiện khác nhau của cùng một hoặc các rối loạn sinh hóa tương tự trong cơ thể.

1. Hai nhân vật chính đã bước vào giai đoạn học đại học và đổi cách xưng hô, không gọi “cậu” như trước nữa mà gọi là “anh” như cách gọi khi kể chuyện ở hiện tại.

Palliative cure - Điều trị xoa dịu: Liệu pháp làm giảm các triệu chứng của rối loạn nhưng không chữa khỏi được nó. Ví dụ, điều trị ung thư ở giai đoạn cuối thường là điều trị xoa dịu. (Theo Từ điển Bách khoa Y học, giáo sư Ngô Gia Hy chủ biên.)

'Mizaru - Mikazaru - Mazaru' - Ba chú khỉ khôn ngoan đến từ Nhật Bản. Thông thường khi đôi tay khỉ che lại một nơi nào đó chính là để tự mình thanh tịnh, cách ly khỏi những điều xấu xa, cảm dỗ. Mizaru với đôi tay bịt tai 'không nghe điều xấu, Mikazaru với đôi tay che mắt 'không nhìn điều xấu' và Mazaru với đôi tay che miệng 'không nói điều xấu'. Đôi khi người ta còn thấy xuất hiện chú khỉ thứ tư mang tên Shizaru với đôi tay khoanh trước ngực, ngụ ý 'không làm điều xấu'.

Nữ bác sĩ người Mỹ gốc Thụy Sĩ, tác giả công trình 'On Death and Dying'(Chết và Chờ chết) rất nổi tiếng trong lĩnh vực tâm thần học.

1. Ngày giải phóng Hải Phòng.

1. Maria Montessori (31/8/1870 - 6/5/1952) là một bác sĩ và cũng là một nhà giáo dục nổi tiếng người Ý. Bà nổi tiếng với phương pháp giáo dục mang tên mình, được sử dụng phổ biến trên toàn thế giới. Montessori chia sự phát triển con người làm bốn giai đoạn; từ sơ sinh đến 6 tuổi; từ 6 - 12 tuổi; từ 12 - 18 tuổi và từ 18 - 24 tuổi. Mỗi giai đoạn có những đặc trưng không giống nhau và tương ứng là các phương pháp tiếp cận giáo dục khác nhau cho từng giai đoạn.

1. Bó hẹp hoạt động là cụm từ được dịch thoát nghĩa từ câu thành ngữ “Họa địa vi lao”, có nghĩa là vẽ cái nhà tù trên mặt đất. Ý chỉ phạm vi hoạt động bị bó hẹp, không được vượt ra ngoài khuôn phép.

2. Lawrence Kohlberg (1927 - 1987) là một nhà tâm lý học người Mỹ nổi tiếng với lý thuyết về sáu giai đoạn của sự phát triển đạo đức.

1. Jean Piaget (1896 - 1980) là một nhà tâm lý học và triết học người Thụy Sĩ. Ông nổi tiếng với những nghiên cứu nhận thức luận với trẻ em.

1. Vách đá trực quan hay còn gọi là Visual cliff do hai nhà tâm lý học người Mỹ R.D. Walk và E.J.Gibson thiết kế ra.

1. Abraham (Harold) Maslow (1908 - 1970) là một nhà tâm lý học người Mỹ gốc Nga, ông được biết đến qua mô hình tháp nhu cầu nổi tiếng. Tháp nhu cầu của ông có năm tầng, tầng thứ nhất là các nhu cầu cơ bản; tầng thứ hai là nhu cầu an toàn; tầng thứ ba là nhu cầu được giao lưu tình cảm và được trực thuộc; tầng thứ tư là nhu cầu được kính trọng, quý mến và tầng thứ năm là nhu cầu tự thể hiện bản thân.

2. Trường thiên tiểu thuyết “Jean Christophe” của Romain Rolland (1866-1944) được lấy cảm hứng từ cuộc đời Beethoven. Đây là tác phẩm mang tính tự truyện, trình bày mọi vấn đề liên quan đến chính trị, văn học và nghệ thuật, tác phẩm đã mang lại cho tác giả giải Nobel năm 1915.

3. Tiểu thuyết của nhà văn Mỹ Theodore Dreiser, ra đời vào năm 1900.

1. Édouard Séguin (1812 - 1880) là một bác sĩ và nhà giáo dục sinh ra ở Clamecy, Nièvre, Pháp. Ông được ghi nhớ bởi những đóng góp cho các trẻ em suy giảm nhận thức ở Pháp và Hoa Kỳ.

2. Nguyễn văn tác giả nói là Thiên (Tiền/trời), em bé phát âm ngọng thành Điền (Diàn/Đĩnh), dịch giả dịch thành “Trời” và “Tời” để chuyển tải cách phát âm ngọng của cháu bé.

3. Jean Piaget (1896 - 1980) là một nhà tâm lý học và triết học người Thụy Sĩ. Ông nổi tiếng về những nghiên cứu nhận thức luận về trẻ em. Lý thuyết về phát triển nhận thức và góc nhìn nhận thức luận của Piaget được gọi chung là 'Nhận thức luận di truyền' (genetic epistemology).

4. Sách do Nxb Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh xuất bản năm 2012.

5. Karl Witte (1800 - 1883) là nhà nghiên cứu về Dante của Đức, người lập kỷ lục tiến sĩ trẻ nhất thế giới ở tuổi mười hai, hiện kỷ lục này vẫn chưa bị phá vỡ.

1. Bertrand Arthur William Russell, Bá tước Russell III (1872 - 1970): một triết gia, nhà logic học, nhà toán học người Anh.

1. Jack London (1876 - 1916), nhà văn Mỹ nổi tiếng với tác phẩm “Tiếng gọi nơi hoang dã”, “Gót sắt”, “Tình yêu cuộc sống”, “Nanh trắng”.

1. Trung Quốc tính thang điểm 100.

1. Nguyễn văn dùng một từ “kiêu ngạo”, nhưng do sắc thái biểu đạt và hoàn cảnh áp dụng trong tiếng Việt có đặc thù khác biệt so với tiếng Trung, nên dịch giả lựa chọn dịch thành hai từ “kiêu ngạo” và “kiêu hãnh (BTV).

1. Con lừa trong tiếng Trung phát âm là “lú”, con cá là “yú”. Bởi vậy ở đây bé nghe không rõ nên đã nhầm hai từ này với nhau.

2. Sigmund Freud (tên đầy đủ là Sigmund Schlomo Freud; 1856 - 1939) là một bác sĩ về thần kinh và tâm lý người Áo. Ông được công nhận là người đặt nền móng và phát triển lĩnh vực nghiên cứu phân tâm học.

1. Tam đoạn thức là công thức biện chứng phổ quát của mọi sự tồn tại, vận động và phát triển. Tam đoạn thức có ba thành phần chính: Chính đề, tức luận đề chủ yếu; Phản đề, phủ định của chính đề theo nghĩa phủ định biện chứng; Hợp đề, tổng hợp chính đề và phản đề, là sự thống nhất mâu thuẫn giữa chính đề và phản đề, là sự phủ định của phủ định nguyên đề.

2. Chuỗi thức ăn (quan hệ thức ăn) là một dãy gồm nhiều loài sinh vật có quan hệ dinh dưỡng với nhau, loài đứng trước là thức ăn của loài đứng sau.

1. “Hoàng tử bé”: Tác phẩm nổi tiếng của nhà văn Antoine de Saint-Exupery, xuất bản năm 1943.

2. Để phát triển năng lực tư duy, rèn luyện kỹ năng làm việc và quản lý công việc của trẻ, Montessori dành cho trẻ những khoảng thời gian mở để thực hiện các “dự án” của mình. Dựa trên quan sát, bà đưa ra kết luận rằng, trẻ em thể hiện sự tập trung cao độ khi được tự do khám phá vô số những điều thú vị xung quanh. Do đó các giáo viên Montessori cho phép trẻ tự chọn công việc mà chúng sẽ làm, tự quyết định cách làm và thời gian hoàn tất. Như vậy, học sinh thì được tự do tìm hiểu và trải nghiệm trong khi giáo viên có thời gian để quan sát và giúp đỡ trẻ khi cần. Giáo viên không yêu cầu trẻ bỏ dở công việc của chúng, trừ khi thực sự cần thiết.

3. Montessori phát triển bộ đồ dùng dạy học để phát triển năm lĩnh vực: giác quan, kỹ năng cuộc sống, ngôn ngữ, toán, địa lý và văn hóa. Bộ đồ dùng dạy học này bao gồm 134 trò chơi khác nhau dành cho trẻ. Các trò chơi này được thiết kế để trẻ tự chơi và tự kiểm chứng kết quả công việc của mình (ví dụ bộ xếp hình bản đồ thế giới, nếu các mảnh ghép sẽ chưa khớp lại được với nhau, trẻ tự biết là mình chưa xếp đúng). Giáo viên được đào tạo để hiểu rõ ý nghĩa của mỗi trò chơi, quy trình và cách giải thích cho trẻ. Trong giờ học, trẻ tự lựa chọn trò chơi cho mình - mỗi trò nhằm phát triển một hay một vài trong số năm lĩnh vực trên. Nếu trẻ gặp khó khăn, giáo viên sẽ đưa ra chỉ dẫn hợp lý cho trẻ. Ở đây, tác giả muốn hướng con thao tác các đồ dùng dạy toán.

1. Ở đây nguyên văn là “Hộp thứ ba là sắc thái màu của cả hai hộp đầu tiên”, nhưng trên thực tế không phải vậy, hộp thứ hai đã bao gồm ba màu của hộp thứ nhất, trong khi hộp thứ ba chỉ có chín màu. Tham khảo thêm tại: <http://www.infomontessori.com/sensorial/visual-sense-color-tablets.htm> và <http://www.nienhuis.com/en/third-box-of-color-tablets-1-2.html>

2. Paul Cézanne (1839 - 1906) là một họa sĩ người Pháp thuộc trường phái ấn tượng, là người được coi là cây cầu nối giữa trường phái ấn tượng thế kỷ 19 và trường phái lập thể thế kỷ 20.

3. Claude Monet (1840 - 1926) họa sĩ nổi tiếng người Pháp, một trong những người sáng lập ra trường phái ấn tượng.

4. Triết lý loại suy, hay suy luận loại suy xuất phát từ sự giống nhau có thực của hai đối tượng đó để đưa ra kết luận.

1. Erich Seligmann Fromm (1900 - 1980) là nhà tâm lý học xã hội, nhà phân tâm học, nhà xã hội học, triết gia nhân văn và nhà xã hội học dân chủ người Đức.

2. Alfred Adler: Bác sĩ và nhà tâm lý học người Áo, được biết tới nhiều nhất với tư cách người sáng lập ra Tâm lý học cá nhân (Individual psychology). Được tin nhiệm ngang với Carl Jung và Sigmund Freud như một trong những nhà sáng lập có ảnh hưởng nhất tới tâm lý học hiện đại. Trong số những đóng góp chủ yếu của Adler phải kể tới kỳ vọng bẩm sinh (birth order) trong sự hình thành nhân cách, sự ảnh hưởng của việc bỏ bê hoặc nuông chiều trong sự phát triển của trẻ em, khái niệm một động lực về “bản ngã hoàn hảo” (self perfecting) trong sự tồn tại của con người, và ý tưởng rằng người ta cần nghiên cứu và đối xử với bệnh nhân như là “con người toàn thể” (a whole person). Một nguyên lý quan trọng khác trong lý thuyết của Adler đó là những mơ tưởng của con người trong tuổi thơ có thể hướng dẫn cho sự nhận thức và các lựa chọn theo suốt cuộc đời họ, và khả năng cùng làm việc với người khác vì một lợi ích cộng đồng là tiêu chuẩn chính yếu về sức khỏe tâm thần.

3. Trích bài thơ “Lời tự thú” Pushkin, Tạ Phương dịch.

1. CCTV (China Central Television) - Đài truyền hình trung ương Trung Quốc.

1. Giáo dục Waldorf là một phương thức giáo dục dựa vào lý thuyết nuôi dạy trẻ của triết gia người Áo Rudolf Steiner.

1. Anton Pavlovich Chekhov (1860-1904) là nhà viết kịch người Nga nổi tiếng và có ảnh hưởng lớn trên thế giới với thể loại truyện ngắn.

2. “Ruồi trâu” là cuốn tiểu thuyết của nhà văn Ethel Lilian Voynich, xuất bản năm 1897 tại Hoa Kỳ và Anh.